

EGY AZ ISTEN

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 24. (84.) ÉVF. • 9. SZÁM • 2014. SZEPTEMBER • ÁRA: 2,50 LEJ

Fotó: Czire Alpár

Önkéntes számkivetettség

• II. Rákóczi Ferenc a kuruc szabadságharc elbukása után nem fogadta el a kegyelmet, amit a bécsi udvar hűségeskü tétele ellenében ajánlott fel számára. Nem akart élni a személyes érdekeinek talán megfelelő, de elveivel ellenkező lehetőséggel. Inkább a bujdosást választotta – kirekesztve lenni, idegen országokban élni, örökké hazaálmódni. Keserű a számkivetettek sorsa.

A ma embere egyre inkább ki van téve az otthon adó közösségeiből való kiszakadásnak.

Megsokszorozódó mindennapi gondjai közepette akaratlanul válik magányossá. Ám legtöbbször nincs ebben semmi méltóság, elvszerű vállalás, csupán tehetetlen sodródás.

Ünnep minden alkalom, amikor felismerjük, hogy ez nem természetes létállapotunk. Keressük a családba, a közösségbe való „hazatalálás” alkalmait, hogy őszi hálaadáskor legyen amiért és akikkel köszönetet mondani.

BÁLINT RÓBERT ZOLTÁN

A tartalomból:

Hálaadás

3

Vallás és erőszak

4

Tíz év a Pusztuló kövek nyomdokában

10

Éneklő egyház – az öröm forrása

20

A falaimon belülről – egy színjátékos találkozó margójára

21

„...örvendezve, vidám szívvel tértek haza” (1Kir 8,66)

• **Augusztus 1-jén Székelyudvarhelyen találkoztak azok az unitárius lelkészek és családjaik, akik az elmúlt 20 évben részei lehettek a Berkeley-ben működő Starr King Lelkészképző Intézet Balázs Ferenc ösztöndíj-programjának.** A találkozón 9 ösztöndíjas vett részt, a Starr King képviselőjében jelen volt David Keyes lelkész, Jessica Clay diák, a Testvérgyülekezeti Tanács részéről pedig Cathy Cordes ügyvezető igazgató. A találkozó áhítattal és személyes élménybeszámolókkal kezdődött, amerikai résztvevőink is üdvözölték a 20 éves évfordulóra összegyűlt lelkészeket, majd ebéd után sor került az ösztöndíj-program SWOT elemzésére. Az erősségek és lehetőségek kibeszélése során megfogalmazódott, hogy a program egyedülálló lehetőséget nyújt az unitárius lelkészek számára az által, hogy egy tanévet az Egyesült Államokban tölthetnek, betekintést nyerve az amerikai unitárius univerzalisták életébe, a gyülekezetek működésébe, szakmai és személyes kapcsolatokat építsenek ki, és olyan gyakorlati és elméleti tudást hozzanak vissza magukkal, amely a lelkészi munkát közvetett és közvetlen módon elősegíti. A gyengeségek és veszélyek kérdése kapcsán felmerült a program fenntarthatósága, a programot koordináló bizottság kontinuitása, valamint az iskola életében bekövetkezett változások esetleges kedvezőtlen hatása. A találkozó vacsorával és áhítattal zárult, a jelenlevők megemlékeztek Kiss László egykori ösztöndíjasról is.

• **Augusztus 2-án** a Kálnoki Unitárius Egyházközség, a Háromszék-Felsőfehéri Unitárius Egyházkör Esperesi Hivatala és a Magyar Unitárius Egyház Missziói és Nevelési Ügyosztálya **gyülekezeti találkozót** szervezett a **Bodoki Unitárius Leányegyházközségben**. A szószéki szolgálatot Székely Kinga Réka, az ügyosztály előadó-tanácsosa végezte. Azt követően Török István esperes az imádkozás gy-

akorlatáról beszélt, majd bemutatta az *Egy az Isten – unitárius imák* című imakönyvet. Székely Kinga Réka a kötet kiadásának történetét ismertette. A találkozón jelen volt a leányegyházközség gondnoka, Deák Ferenc, Erdő. B. Vilmos és Boros János köri felügyelő gondnok. A találkozó emlékére minden család egy-egy imakönyvet vehetett át, a szervezők ajándékként. A kálnoki Varga Katalin szavalata, s az azt követő terített asztal melletti ismerkedés és beszélgetés zárta a találkozót.

• **Augusztus 8-a és 10-e között Mészkö**n került sor a mészközi és kolozsi gyermekek számára szervezett **táborra**. A két egyházközség által negyedik éve közösen szervezett tábor témája a világon élő unitáriusok voltak. A Bethlen Gábor Alap és a Magyar Unitárius Egyház által támogatott táborban 35 személy vett részt.

• **Augusztus 17-én a százötven éves Unitárius Káté évfordulója alkalmából lelki napot szervezett Székelyudvarhelyen a Magyar Unitárius Egyház Hitéleti és Nevelési Ügyosztálya.** A Bethlen-negyedi unitárius templomban tartott nyitó istentiszteleten Székely Kinga Réka homoródszentpéteri lelkész, előadó-tanácsos prédikált, közreműködött az ürmösi dalárda, majd Nagy Márta Izabella vezetésével a székely-szentmihályi citerások dalait hallgatták meg a lelki nap résztvevői. A jelenlevők a helyi nőegylet jóvoltából szeretetvendégségen vettek részt, majd *A hit segített nekem* témában tartottak kerekasztal-beszélgetést Demeter Erika korondi lelkész, Kolombán Gábor volt főgondnok és id. Szombatfalvi József székelykeresztúri lelkész részvételével.

• **Augusztus 21-én**, a Kolozsvári Magyar napok keretében **Romániai Magyar Közgazdász Társaság** szervezésében **kerekasztal-beszélgetést** szerveztek *A történelmi magyar egyházak gazdasági szere-*

pe címmel. A rendezvényen a történelmi egyházak képviselői nemcsak gazdasági kérdésekről értekeztek, szociális, jótékonsági tevékenységeikről is beszámoltak. Hangsúlyozták, az egyháznak nem feladata a profitszerzés, az egyházakhoz tartozó vállalkozások bevételeit iskola- fenntartásra, ingatlan-karbantartásra, szociális programok támogatására fordítják. A fórumon egyházunkat Dác Tibor gazdasági előadó-tanácsos képviselte.

• **Augusztus 22-én a Marosvásárhelyi Bolyai téri Unitárius Egyházközség** a játszma.ro csapata segítségével játékbajnoksággal egybekötött **társasjáték délutánt** szervezett. Az esemény több mint nyolcvan érdeklődőt vonzott. Az ifjúsági csapat nyertesei: Zalányi Dávid, Nagy Dániel Zsolt és Balázs Fülöp Mátyás. A felnőtt csapat nyertesei: Kardos Róbert, Miholcsa Gyula és Kedei Pál.

• **Augusztus 23-án a Marosvásárhelyi Bolyai téri Unitárius Egyházközség kirándulást szervezett**, melynek alkalmával meglátogatták a fehéregyházi Millenniumi templomot, Székelykeresztúron az unitárius templomot, a Gyárfás-kúriát és a Berde Mózes Gimnáziumot. A székelyderzsi, székelymuzsnai és énlaki unitárius templomok után a körispataki kalapmúzeumba látogattak.

• **A Vallásszabadság Nemzetközi Társulata (IARF) augusztus 24–27. között** Birminghamben (Nagy-Britannia) tartotta a négyévente megszervezésre kerülő **kongresszusát**. Az idei kongresszus témája *A szabadelvű vallásosság kihívásai a digitális korban* volt. Az eseményen a Magyar Unitárius Egyházat Székely Kinga Réka hitéleti és missziói előadó-tanácsos képviselte. A kongresszus munkálatait megelőzően az IARF ifjúsági tagozata is ülésezett, melyen az ODFIE képviselőjében Antonya Ilona, Mátyás E. Zita és Elekes Zsolt vettek részt.

A LÉLEK KENYERE

Hálaadás

Őszbe fordul lassan a természet, s vele együtt tér pihe-nőre a mindennapi kenyérharc megfáradt vándora, az ember. Visszatekint... s hálaadással nyugtázza, hogy munkája nyomán gyümölcs terem – ízletes, gazdag gyümölcs. Lelkében megszületik a felismerés: érdemes élni, érdemes dolgozni! Mennyi fáradtság, mennyi kétség, mennyi bizonytalanság, és mégis helyet kap sok-sok apró remény. Így hullámzik az élet, így vergődik nap nap után az emberi lélek kezdet és vég között. Bartalis János költőnk szavai jutnak eszembe, amint kiülök még zölden tündöklő udvaromra: *„Látom a kerten túl a távoli határt, / a beért mezőket, / a kéklő hegyoldalakat, / az enyhe-zöld szőlődombokat. // Látom a zizegő zabvetéseket, / a zúgó kukoricásokat és a kerék-nagyságú napraforgókat / a vetések szélén. / Látom a learatott búzát, / az aranylót, a keresztekkel megrakott földeket. / Csak most volt minden zsendülő vetés, / szárba szökkenő hajtás, / kicsi, támogatásra szoruló palánta. / Hallom a szél finom citeráját / a zabfejeken. / Látom az egész felöltözött, / megáldott és gazdag határt.”*

Lassan barátkozom a gondolat-tal, íme, elment a nyár. A vakációs, táborozós, esős-napsütötte, reményt és termést ígérő, gazdag munkásnyár. A mindennapi kenyérteremtésnek s a tartalékok félretételének ideje.

Megelevenedik bennem egy gyerekkori emlék. Éppen csak pity-mallott, amikor szóltak: edelt kell vinni kaszáló nagyapámnak. Húvös és álmos volt a reggel, a túróspuliszkás tarisznya is szendergett a vállamon, amikor elindultam. A falun lefelé menet meg-megszólítottak: ejnye te tarisznya, hova vi-

szed azt a leánykát. Ahogy a falut elhagytam, a mező csöndje egyszerre rémisztett és bátorított, s egyetlen cél lebegett a szemem előtt: minél előbb odaérni. Amint megpillantottam a szép sorba vágott rendeket, jóleső érzés kerítette hatalmába gyermeki lelkemet: megérkeztem. Nagyapám megterített, s a reggeli húvös csöndben elfogyasztott puliszka, a korszából

„Mit fizessek az Úrnak a sok jóért, amit velem tett?”

(Zsolt 116,12)

húzott tiszta forrásvíz ízletesebb volt minden eledelnél. Később, felnőtt fejjel értettem meg, hogy ezek a pillanatok, a vissza nem térő alkalmak, a mindennapi létezésnek az apró csodái, a parányi mozaikok azok, amelyekből összerakódik emberi életünk szépsége. Sokszor odaadnánk mindent ezekért a percekért...

A hit a lét bizonyossága – ragadott meg a hitvalló gondolat néhány nappal ezelőtt. Megélni a jelen, jelen lenni tudatosan az életünkben, fogadni és átélni mindent kétségek, kérdések nélkül – ez a hit. Vajon átéljük-e titkát a létezésnek, tudunk-e rácsodálkozni, van-e bennünk életöröm, meg tudjuk-e hallani a csendet, hittelt kérni és fogadni élettörténéseinket, azokat értékelni, s végül megköszönni? Kérdéseimnek a zsoldáros adja meg a keretét: *Mit fizessek az Úrnak a sok jóért, amit velem tett?*

A fizetésről rendszerint a pénz jut eszünkbe, az anyagiakban kifejezett érték. A valamit-valamiért elve bele ivódik életünkbe. Semmi sincs ingyen, szívességért szívességgel, szolgálatért szolgálattal tartozunk. Emberi gondolat és ér-

NAGY ADÉL

zés, hogy tartozunk, s nem szeretünk adósok lenni. De vagyunk úgy is, mint a példázatbeli szolga: nem akarjuk elengedni mások tartozását. Ám amikor lelkünket egy magasabb, Isten-közeli dimenzióba emeljük, megértjük azt, hogy Isten ajándékaiért nem kell fizetni. Megérezzük, hogy az isteni jósgot, az irányunkba áradó feltétlen szeretetet és gondoskodást nem le-

het számokban mérni, anyagi értékben kifejezni. Nincs ára. Értéke felbecsülhetetlen. És ekkor szület-het meg bennünk az őszinte hálaadás. Az, amire a zsoldáros tanít a 136. zsoldárban: *Adjatok hálát az Úrnak!* A hívő ember őszinte vallo-mása, isten-kapcsolatának kifeje-ződése minden zsoldár. Ez az él-mény azonban nemcsak a zsoldá-ros kiváltsága, hanem örök emberi tapasztalás. A miénk is, amikor lé-lekből fakadó köszönetet rebeg az ajkunk, amikor őszintén ki tudunk tárulkozni, szívünkkel-lelkünkkel Istent keresni.

Az apró dolgok életünkben, a „csendes csodák” mind-mind Istent dicsérik. Emberi sorsunk alakulása közös munka, isteni és emberi egyaránt, de a dicsőség az örökkévaló Istené. Isten jószágára, szeretetére, hűségére pedig a válaszlépés a mi hálaadásunk. Őszi hálaadás ünnepe felé közeledve kívánok ajkunkra zsoldárt, szívünk-be reménységet és hálaadást, templomainkba sok-sok őszinte, hálaadó imádságot: *„Adjunk hálát mindnyájan, hálás szívvel vidáman. A felettünk valónak, az egyetlen egy Istennek.”* (Dávid Ferenc éneke)

Vallás és erőszak

MEZEI CSABA

• 440 évvel ezelőtt, 1574-ben a nagyharsányi hitvitát követően a helvét reformáció követői halálra ítéltették és kivégeztették Alvinczi György unitárius lelkészt. Ő volt az első unitárius mártír. Rá emlékezve megfogalmazódik néhány kérdés: Valóban ennyire együtt jár a vallással az erőszak? Ismerjük a múltat, de vajon tanultunk belőle? Mi várható a jövőben?

Erőszak a vallásban

Az első vallással összeköthető erőszakos cselekmény a Bibliában Káin és Ábel története. Káin féltékenységből megöli Ábelt, mert testvére áldozatát elfogadja Isten, az övét meg nem. Elemi hajtóerőt fedezhetünk fel Káin testvérgyilkosságában. Honnan is származik ez? A latin *religio* magyar jelentése: visszacsatolni, visszakötni. Az Istenhez való szoros kapcsolódást jelöli meg. Ezt elveszíteni féltékenységet szül az olyan emberben, aki a természet viszontagságaitól retteg, és áldozata elutasításából arra következtet, hogy ő kegyvesztetté vált. Mindent megtenne, hogy ismét Isten közvetlen közelébe kerülhessen, mert csak ott érzi magát biztonságban. Képes testvérét is megölni, hogy Isten ismét rá figyeljen!

Egy másik megdöbbentő erőszakos esemény a Bibliában Mózes nevéhez fűződik, aki megöleti az aranyborjú bálványozóit. A bibliai beszámoló (2Móz 32,28) szerint háromezer férfi gyilkoltatott le tévelygéséért. Ezt az erőszakos cselekedetet nevezhetjük uniformizálásnak, ami jellemző volt a nemzeti vallásokra. A kialakuló zsidó nép nemzeti vallásának kikristályosítási folyamatának vagyunk szemtanúi.

A Bírák könyvében olvasható Sámson története az öngyilkos merénylet prototípusát mutatja be nekünk. Ennek későbbi példáját megtapasztalta az emberiség a második világháborús kamikaze pilóták, vagy napjainkban az öngyilkos iszlamista merénylők cselekedeteiben.

A következő elgondolkodtató történet Illés próféta nevéhez fűződik. A Kármel-hegyi mindent eldöntő áldozat bemutatása után Illés megöli a százötven Baál prófétát. A történet előzménye az, hogy Aháb király és felesége, Jézabel bevezeti és elfogadtatja a Baál kultuszt, mi több, Jézabel kiirtatja az Úr prófétáit. A Királyok első könyve szerint nem marad életben, csak Illés. Illés próféta helyzete „a vagy mi, vagy ők helyzet”! Ilyenkor nincs visszaút, nincs „is-is” lehetőség.

A bibliai hagyományban Jézus az első, aki egészen más viszonyulást hirdet Istennel szemben. Igaz, ő is erőszakos halál áldozata lesz. Jézus a passzív ellenállás mintapéldája. Határák a vallásos hit és érzés vilá-

gában. Gandhi mondta: „Csodálom Jézust, de nem értem a tanítványait/követőit.” Jézus istenfogalma merőben eltér az ószövetségen átvonuló istenképtől, ahol a korlátlan hatalmú, mindenható Urat csodálta, tisztelte és rettegte az ember. Jézus ezt a korlátlan és mindenható Urat az atyához hasonlította, aki szereti gyermekét, aki megbocsát neki, és akihez bizalommal és szeretettel tud közeledni az ember. Ez a nézet olyan erkölcsi többletet adott a vallásos hitnek, hogy mára a szeretet vallásáról beszélhetünk. Ebben a megközelítésben már láthatja az emberiség a vallásos többszínűség létjogosultságát, szépségét, lelki gazdagságát. Egy olyan „is-is” helyzetet, ami például Illés esetében teljesen ismeretlen fogalom volt.

A jézusi passzív ellenállás mintáját követhetjük nyomon István vértanú és az őskeresztények áldozatán keresztül egészen amíg az üldözött keresztény vallásból államvallás lett. A középkor kereszties hadjáratai válaszként jönnek az iszlám előretörésére. Ismét előjön az Illés történetében megismert „vagy-vagy” minta. Az eretneküldözés, az inkvizíció a Mózesnél megismert uniformizálás prototípusát hozza vissza.

Erdélyben a reformáció a hitvitákat hozta napirendre. Bár itt is történtek próbálkozások, hogy a hitvita veszteseit halálra ítéljék, Dávid Ferenc körének és János Zsigmond uralkodónak köszönhetően ítélet és megtorlás nem következett be. Dávid Ferenc és tábora azt hangoztatta, hogy a cél az ellenség meggyőzése és nem a legyőzése. Sajnos Erdélyen kívül nem mindenhol lehetett egy hitvitát „túlélni”, Nagyharsányban sem.

Franciaországban 1572. augusztus 14-re virradóan kerül sor arra az erőszakos cselekedetre, ami a Szent Bertalan-éji mészárlás címen vonult be a történelembe, és a francia hugenották ellen követték el a katolikusok. Lengyelországban a 17. században sor került a szociniánusok, vagy ahogy mi nevezzük őket, a lengyel unitáriusok felszámolására.

Szent Bertalan-éji mészárlás. François Dubois festménye

Észak-Amerika sem kivétel, ott a boszorkánypercek formájában találkozunk a vallásalapú erőszakkal. Salem városának boszorkánypere ma is ismert az amerikai polgárok körében.

Elmondható, hogy a vallás hatalommal párosulva elkerülhetetlenül erőszakot eredményez. A kérdés csupán az, vajon a hatalom használta fel a vallást, vagy a vallásos ragaszkodás törekedett hatalomra jutni minden áron? Tény az, hogy a vallásos fundamentalizmus valós veszélyt jelentett és jelent ma is az emberiségre.

Elgondolkoztató, hogy ma azok az egyházak vannak hatalmi, illetve többségi helyzetben, amelyek az erőszakot alkalmazták pozíciójuk megszerzésére, illetve megtartására. Gondoljunk arra, hogy a kereszténység terjedése kiirtotta az ősmagyar nemzeti vallást olyannyira, hogy történéseink szinte semmit nem tudnak annak egykori gyakorlatáról, kultuszáról. Ha országunk többségi egyházát figyeljük, azt tapasztaljuk, hogy az ortodox egyház mindig a hatalom kiszolgálója volt, és az ma is. Bár nyíltan nem hangoztatják, államvallásként viselkednek és működnek.

Valóban ez lenne a vallás lényege: hatalom minden áron? Jézus megkérdőjelezte a világi hatalommal szövetkező egyházi vezetés tekintélyének erkölcsi alapját.

Tanultunk-e a múltunkból?

Közhely, hogy közvetlen környezetünkben ma már senkit sem bántanak vallási meggyőződéséért. Valóban? Embereket végeznek ki csupán azért, mert egy másik kultúra és vallás tagjai. De léteznek az erőszaknak árnyaltabb megnyilvánulásai is. Vajon ott, ahol mi vagyunk többségben, hogyan viselkedünk a kisebbségben levő keresztény testvéreinkkel. Arra is gondolnunk kellene, hogyan alakult volna történelmünk, ha hatalmi pozícióba kerültünk volna? Vajon nem lettünk volna türelmetlenek a mássággal szemben? Tudunk-e olyan példát felhozni, amikor vallásunk miatt hátrányosan megkülönböztettek?

Ha igen, mi a válaszuk erre? A kérdés, ami ilyenkor kikíváncozik: Meddig mehetünk el a megengedéssel, toleranciával? Jézus szerint hetvenszer hétszer is meg kell bocsátani. Tehát türelmesnek kell lenni.

Mi volt az unitárius válasz a nagyharsányi kivégzésre? A török hatóságok ki akarták végeztetni a gyilkosokat, de Válaszuti György unitárius prédikátor kegyelmet kért számukra a budai bégtől! Válaszuti György bölcs döntéséért büszkék lehetünk még akkor is, ha ma már Nagyharsányon vagy környékén nincsenek unitárius egyházközségek. Lehet, hogy teret veszített az unitárius vallás, de győzedelmeskedett az unitárius eszmeiség. Ott és akkor a bosszú ördögi körét a vallásos bölcsesség megtörte.

Jézuskövetőknek valljuk magunkat, és egy megbotcsátó Istenben hiszünk, Akit Jézus a tékozló fiú példázatában hoz közel hozzánk. Vallásunk terjesztése érdekében soha sem az erőszakot kell választanunk. Állandó jelleggel hallatni kell a világban szabadelvű véleményünket, s cselekedeteinkkel kell igazoljuk, hogy nem a kompromisszum, hanem a konszenzus keresői vagyunk. Ezt az utat ajánljuk másoknak is.

Mi várható a jövőben?

A nyugati kultúra nagy veszélye az elvilágiasodás vagy szekularizáció, amelynek egyenes következménye az elvallástalanodás. Ez a jelenség felerősíti az ellenpólust, a másik végletet, a vallásos konzervativizmust. A keleti világ, főként az iszlám világ tekintetében addig nem várhatunk békésebb időket, amíg egyes országokban a világi jog alá van rendelve az iszlám jognak. Véleményem szerint az iszlám köztársaságokban a hatalom és vallás szimbiózisban való élése, az emberiségre veszélyt jelentő fundamentalizmus táptalaját képezi. Ez a hatalommal rendelkező vallási fundamentalizmus kiszámíthatatlan következményekkel járhat az emberiségre nézve.

Amikor két szélsőség érdekonfliktusba kerül, erőszak születik. Ezek szerint a vallás és vallástalanság ütközőpontján ismét felütheti fejét az erőszak még akkor is, ha az emberi áldozatokat nem követel, csupán megkülönböztetésekhez vezet.

Végkövetkeztetésként úgy gondolom, hogy unitárius örökségünk, Jézuskövetői mivoltunk történelmi felelősséget ró reánk és minden szabadelvű egyházra. A mi szabadelvűségünk történelmi feladata az, hogy kiegyensúlyozzuk a végleteket, hogy rávegyük üzenetünkkel a végleteken helyezkedőket arra, hogy ne csupán a „vagy ők, vagy mi” sémában gondolkozzanak, hanem lássák be, hogy létezik a „mi is, ők is” lehetőség, és a vallástörténelem erkölcsi fejlődése ebben az irányban mutat, minden elrettentő erőszakos cselekedet ellenére. Meggyőződésem, hogy a vallás el kell jusson arra az erkölcsi magaslatra, amely elutasítja az erőszakot, és ünnepelni tudja az egységet a különbözőségben.

FOHÁSZ

„Ne hanyagold el a benned levő kegyelmi ajándékot, amelyet prófécia által kaptál a vének kézzrátételével.”

(1Tim 4,14)

**VIDA
ROZÁLIA**

Istenünk!

Behunyjuk szemünk, és megpróbálunk közel kerülni Hozzád. Kizárni mindazt, ami elválaszt Tőled, és mint gyermekek odabújni szülőnk oltalmat, biztonságot adó szeretetébe. Vágyakozunk arra, hogy az elvárások, félelmek, szorongások közepette érezzük és tudjuk azt, hogy Nálad megpihenhetünk, hogy szeretetedre és gondoskodásodra mindig számíthatunk, bármi is történt. Bármit tettünk mi, és bármit tettek velünk.

Imádságunk az őszinteség ideje. Nem azért, mert Előled nem rejtjük el gondolatainkat, érzéseinket, hiszen ismered őket még mielőtt mi magunk érezzük, gondolkodunk. Hanem azért, mert jólesik fel szabadulni ebben az őszinteségben, és átadni Neked teljes valóinkat. Amikor szívünk, lelkünk tiszta, könnyű akkor ebben a Veled való csöndes, kimondhatatlan találkozásban megtapasztalnunk a békességet, szeretetet, és az élet csodájából, titkaiból magunkhoz ölhetünk egy darabkát. Megerősödj, felfrissülve indulunk tovább.

Előfordul azonban, hogy nehezebb a Te közelségben lenni, a Tőled jövő szeretetet, erőt, segítséget megtapasztalni. Amikor úgy érezzük, hogy távol vagy, hogy magunkra hagyta gondjainkkal, fájdalmainkkal. Ilyenkor hajlamosak leszünk arra, hogy mi magunk távolodjunk el Tőled, hogy elhanyagoljuk a bennünk levő kegyelmi ajándékokat. Lekicsinyeljük a valódi értékeket, és szétromboljuk a bennünk levő szeretetet, tisztességet, a jót és a szépet, emberi kapcsolatainkat, és a Veled való közösséget.

Pedig prófécia drága szüleink, nagyszüleink, lelkészeink, tanáraink intése és tanítása, nevelése és szeretete. Kézzrátétel a simogatás, a megszentelő mozdulat, amellyel érezteti velünk valaki, hogy ebbe a világba drága ajándékokkal jöttünk, hogy jó helyen vagyunk. Küldetésünk van, Tőled és őseinktől, hogy szeressünk, hogy jó és szép dolgokkal árásszuk el a bennünk és körülöttünk levő világot.

Hányszor tesszük félre mindent! Megkeményítjük a szívünket,

mert elhisszük azt, hogy csak így lehet: erősnek, keménynek kell lenni ahhoz, hogy meg tudjunk felelni az elvárásoknak, kibírjuk a feszültséget, a nyomást, ami ránk nehezedik, hiszen az élet nehéz és a világ kegyetlen.

Segíts Istenünk, gondviselő Atyánk! Ne engedd, hogy rideggé és kegyetlenné tegyük magunkat és a világot. Légy velünk, amikor kegyelmi ajándékainkat elvetjük magunktól, amikor bánatnak minket, és légy azokkal, akiket megbántunk. Légy velünk harcainkban és a békességben. Küldj nekünk prófétai hangokat és kezeket, amelyek megszentelnek, embereket, akik segítenek, hogy a Te ajándékaidat észrevegyük és értékeljük.

Engedd, hogy megtapasztaljuk a hitnek, az imádságnak az erejét, hogy a Te segítségeddel legyőzzük a bennünk és körülöttünk levő akadályokat, amelyek elválasztanak Tőled, embertársainktól, és munkálkodni tudjunk saját magunk és mások boldogságáért.

Ámen.

Óvodás táborok

Az Unitárius Óvodáért Egyesület idén nyáron két gyermektábort is szervezett. A táboroknak mindkét alkalommal a szindi unitárius paplak adott otthont.

A június 23–27. között szervezett tábor célja: lehetőséget nyújtson a nagyvárosi gyerekeknek, hogy falun tölthessenek néhány napot, ahol maguk fedezhetik fel a környezetet, közelebb kerülhetnek a természethez. Az óvodáskorú gyermekek kézműves foglalkozások, ügyességi és társasjátékok, kirándulások által tölthették fel a tábor idején.

Július 21–26. között 53 gyerek és 17 felnőtt lehetett részese a második alkalommal megszervezett, nagy sikerű élménytábornak. A tavalyi szervezőcsapatot idén 6 önkéntes is segítette. A gyerekek közösségi készségeinek játékos fejlesztését, illetve a lehető leg-

több élményt adó foglalkozás, játék szervezését tűztük ki célul. A gyerekek a délelőtti folyamán élménypedagógiai foglalkozásokon vettek részt, ahol korosztály szerinti csoportokban, szociáliskompetencia-fejlesztő játékok segítségével tapasztalhatták meg a hatékony kommunikáció, az együttműködés, a csapatmunka és a közös játék élményét. A délutáni sziesztát szervezett szabadidőprogramok (társasjáték, foci, alkotó tevékenységek, ügyességi játékok) töltötték ki, uzsonna után pedig forgószínpad következett, melyet játékos angol nyelvoktatás, mozgásos csapatjátékok, illetve „1 perc és nyersz” vetélkedők tettek tartalmassá. Az esték elmaradhatatlan programjai voltak a tábor-tánc, az izgalmas nagyjátékok és a tábor-tűz.

A táborok fő támogatói: Nemzeti Együttműködési Alap, Bethlen Gábor Alap.

GYÖRFFY ORSOLYA

II. Tordai-hasadéki Unitárius Találkozó

RÁCZ NORBERT

• Mi tesz szentté egy helyet? Mert, tudjuk, vannak olyan helyek, lenyűgöző természeti látványosságok, sziklák, magas hegyek, tavak, amelyek csodálattal töltik el az embert. Megértjük, megérezzük apró, törekeny mivoltunkat, mintha a kőből, földből, fából, vízből áradna valami titkos, valami, ami túlmutat a pillanatnyi emberi létezésen, ami elkápráztat. De van úgy is, hogy az emberi együttlét, sok évszázados munka vagy éppen a közösségi létezés szenteli meg a földet, az épületet, és az emberi munka nyomán, az érzések vagy a gondolatok nyomán válik szentségessé a hely. Vannak aztán olyan legszentebb helyszínei ennek a világnak, ahol a két jellegzetesség – a táj adta, valamint az emberi tevékenységnek köszönhető szentség – egybefonódik, a látványból fakadó lenyűgöző érzés, valamint az emberi munka áldást hozó tevékenysége létrehoz valami egészen különlegeset. Ide aztán évszázadokon át zarándokolhatnak az emberek, hogy maguk is megtapasztalják az isteni ilyen közelségét az emberi világhoz.

Erdélyben határozottan szerencsés helyzetben vagyunk, hiszen alig kell településeinket elhagynunk annak érdekében, hogy a természeti szépség megannyi formájával találkozassunk. Égbenyúló sziklák, fenséges hegyek, titokzatos mélységű tavak, bölcsen bólogató fák, rejtélyesen suttogó szél a lankákon, mind megannyi lehetősége annak, hogy elmélyüljünk a nagyobb, a teljesebb létezésben. Természetesen ezekhez a helyekhez nagyon hamar mondák, csodás történetek kapcsolódnak királyokról, szerelemről, gonoszságról, manókról és tündéerekről, meg arról, hogy lehet, áldozat árán, de a jónak győznie kell. Ám azért is szerencsések vagyunk mi, erdélyi emberek, mert elődeink olyan szellemi alkotásokat hagytak ránk, amelyek ugyanúgy csodálattal tölthetnek el, sőt arra buzdítanak, hogy a ránk hagyott értékeket csiszoljuk, a mához alkalmazzuk, saját erőnkkel gyarapítsuk.

Egy ilyen legszentebb táj a Tordai-hasadék, amelyhez megannyi népmonda kapcsolódik. A táj önmagában elég lenne, hogy az ember megtapasztalja az isteni közelségét, ám immár második éve annak, hogy a Kolozs-Tordai Unitárius Egyházkörben élők más módon is kapcsolatba léphetnek a fenséggel, mégpedig a Tordai-hasadéki Unitárius Találkozó révén. Idén erre az egynapos rendezvényre augusztus 16-án, szombaton került sor, a hasadék magyarpeterdi oldalánál. Az ötlet a tavaly született az egyházkör vezetőinek fejében, azzal a céllal, hogy értékeinket közösségekben élhessük meg, ismerkedhessünk és – persze – szórakozzunk. Célul határoztuk meg a magunk számára, hogy egy olyan rendezvényt szervezzünk, amely a lehető legtöbb korosztály és érdeklődési terü-

let számára nyújthat valamit. És a csoda megtörtént. Sokan, a becsléseinkhez képest majdnem kétszer annyian látogatták meg a tavaly is ezt a rendezvényt, az együttlét, a közösség szentségével kiegészítve a természeti látványosságot. 2014-ben ezt kívántuk újratertetni, a hibákból tanulva még jobba, még hangulatosabbá, még tanulságosabbá, még szebbé és még szórakoztatóbbá tenni.

Egy nappal korábban, pénteken már meg is érkezett a helyszínre a Kolozsvári Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet tucatnyi önkéntese, valamint pár környékbeli lelkész és segítőkész világi személy, annak érdekében, hogy a kemping megfelelően legyen elrendezve a nagy napra. Éjjelig dolgoztunk, amíg álltak a sátrak, részben elkészült a színpad, kijelöltük a parkolóhelyeket, megbeszéltük a következő nap forgatókönyvét, elképzeltük, amint az a rengeteg ember előzőli majd a területet. Szombaton pedig hajnalban keltünk, és megint megszemlélhettük azt a vastag ködöt, ami beborítja ilyenkor a hasadékot, s amelybe, ha jó mélyen beletekint az ember, talán még magát Szent Lászlót is meglátja, amint a kunokkal csatázik. Számomra pedig már második esztendeje annak, hogy ez a páratlan természeti látványosság kiegészül egy másik ámulatba ejtő ténnyel, mégpedig azzal, hogy a vakációban általában délig alvó tizenévesek e rendezvény hajnalán gondmentesen, mosollyal az arcukon képesek felkelni, és dolgozni egy rendezvényért. Ez csak akkor lehetséges, ha ők maguk is éreznek, megéreznek valamit a rendezvény lényegéből. Ismétlem, hajnalban ott folytattuk a munkát, ahol alig pár órával azelőtt abbahagytuk: irányjelzőket helyeztünk el az út mentén, befejeztük a színpad előkészítését, felszereltük a bejelentkezési irodákat, meg ki tudná felsorolni azt a megannyi munkát, amivel meg kellett birkózni.

Mint minden rendezvény esetén, itt is voltak korán érkezők, akik a megbeszélt kilenc óra előtt jóval már ott szorgoskodtak a számukra kijelölt hely körül annak érdekében, hogy az istentisztelet után nekilássanak a nagy sikernek örvendő gulyásfőző verseny finomságai elkészítésének. Aztán, kilenc óra tájékán, megbolydult a többnyire csendes táj, özönlenni kezdtek az emberek, rég látott ismerősök köszöntötték egymást, akik életükben először járnak itt, próbálták beszippantani a szépséget, ami körülvette őket, az együttlét öröme pedig lassan kiszorította a titokzatos ködöt a találkozó helyszínéről.

Tíz óra után pár perccel a harangszó imára hívott mindenkit. Istentiszteletünk kupolája a kék ég, szószéke pedig a színpadunk, karzata, amelyen – hiszem – ott ülnek azok, akik a szentséget színről színre látják, maga a Tordai-hasadék volt. Idén a szószéki szol-

gálatot Bálint Róbert Zoltán mészki lelkész végezte, a kántori teendőket pedig Kertész Rozália, a kolozsvári íriszi és monostori egyházközségek énekvezére látta el. De mielőtt felcsendült volna a kezdőének, Pálfi János Árpád felügyelőség gondnok és Dimény József esperes köszöntötték az egybegyűlteket. A színpad mellett állva láthattam a gyülekezet arcait. Láthattam a mély áhítatot, érezhettem az ima forróságát, a figyelmet, amivel sok száz szempár tekint a lelkész felé, forgatja magában az elhangzó gondolatokat, építi bele saját életébe, keveri össze lelkével, önmagával. Szép volt és meghatározó mindez. Az istentisztelet után rövid kulturális műsor következett, melynek keretén belül fellépett az Aranyosszék Néptáncgyűttes, valamint Román Eszter és Lönhárt Csenge verseket mondtak. A megnyitót Solymosi János felügyelőség beszéde zárta, aki ez alkalommal négy fehér galambot hozott magával, amelyek az unitárius szelídséget, a békét, valamint reményünket jelképezték.

Ezután pedig megkezdődtek a választható tevékenységek, a kicsik számára a játék, a felnőtteknek az előadások, fellobbantak a tüzek, valamint szorgos kezek pucolni, vagdosni, kavargatni kezdték a tizenhat üstben a gulyást. Mások a hagyományos íjászattal ismerkedtek, megint mások a hasadékot látogatták

meg. Végül pedig olyanok is voltak, akik vidám beszélgetéssel, ismerkedéssel töltötték el az időt.

Kora délutánra aztán elkészültek a finom falatok, a zsúri elfoglalta a helyét a színpadon, és várták a résztvevő csapatokat, akik eléjük hozták gulyásaikat. Kedvünket még a nyári eső sem szegte, mert éreztük, hogy ezt az ünnepet kevés dolog tudná elrontani. Délután tovább zajlottak a választható tevékenységek, majd a nagy közös egyházköri vetélkedő után lassan hazafelé vette mindenki az útját.

Estére kopárrá és sivárrá vált a kemping. Mintha még a hasadék is halványabban gubbasztott volna az alkonyatban. De bennünk, akik ott maradtunk, hogy takarítsunk, ott dobolt még, ott lüktetett még, ott sutogott még ez az ünnep, amelynek keretén belül meg tapasztalhattuk azt, hogy unitáriusnak lenni tényleg jó, hogy az együttlét felemel, hogy a sok őszinte emberi szándék megszenteli a helyet, amely rövid ideig bár, de Isten országává varázsolja a tájat.

Illesse köszönet mindenekelőtt azt a majdnem ezer embert, aki meghallotta a hívó szót, de köszönet illesse a támogatóinkat, a segítő szándékú barátainkat, a szervező ifjakat, valamint az egyházkör elöljáróit, akik lehetővé tették mindnyájunk számára a közös ünnepet.

Via Unitariana – másodszor

Tavaly végigcsináltuk, idén ismét nekivágtunk. A „Via Unitariana” *Gyalogló Tábor* idén másodszor „indult útjára” néhány visszaeső, tavalyi túrázóval, és lelkes, önmagukat kipróbálni akaró új csapattagokkal.

Az idei út a két Homoród mentén vezetett végig Székelyudvarhely–Abásfalva–Vargyas–Alsórákos–Oklánd–Székelymuzsna–Székelykeresztúr-vonalon. Összesen negyvenen vágtunk neki hátizsákkal a hátunkon a hegyeknek és völgyeknek, s 154 kilométernyi távot jártunk be augusztus 11 és 17. között.

Az ember azt hinné, hogy komolyabb edzés nélkül butaság nekivágni egy ilyen jellegű túrának, aztán gyaloglás közben kiderül, hogy egy idő után az ember gondolkodás nélkül megy előre. Megszűnnek a fájdalmak, megszűnnek a különösebb igények, és egy adott pillanatban csak ő maga marad, ott legbelül, s menetelés közben szépen lassan a benti zaj és fájdalom is megnyugvássá alakul. Az ember csak megy, előre, viszik a lábait, s rádöbben arra, hogy a fájdalom nem ugyanaz, mint a szenvedés, és hogy a fáradtság nem ugyanaz, mint a kimerülés.

Hát ilyen dolgokra jön rá az ember, ha újra megtanul gyalogolni, menni, sétálni.

Jövőre újra útnak indulunk, más útvonalon, de ugyanazzal a céllal.

JOBBÁGY JÚLIA

Az I. világháború 100. évfordulója Énlakán

Emlékezés egy nyár-éjszakára

GÁL ZOLTÁN

• Egy vasárnapi istentisztelet után Kolumbán Gábor, egyházunk korábbi főgondnoka fogalmazta meg: milyen nagyszerű lenne Énlakán is megemlékezni az I. világháború kitörésének 100. évfordulójára. A dátumot a hadüzenet évfordulójához legközelebb álló vasárnapra, azaz 2014. július 27-re rögzítettük.

Lassan körvonalazódni kezdett a megemlékezés menete. A férfiak esténként, megbeszélés szerint, összegyűltek az egykori iskola egyik termében, és évszázados bakanóták csendültek fel az énlaki esték lágy szellőin. Az asszonyok önszerveződve készültek a nagy napra: kitakarították a hősök emlékműve körüli területet, és az egykor nagyapáiktól tanult nótákkal emlékeztek a régmúlt időkre.

Július 27-én emlékünnepet hirdettek a harangok. A kora délutáni istentisztelet idején szép számú emlékezni vágyó gyűlt össze a templom előtti téren, hogy majd közösen vonuljanak be az ősi hajlékba, egyrészt visszatekinteni, másrészt pedig Isten áldását kérni jelenre és jövőre. Gál Zoltán beszólgáló lelkész az Ef 6,13–17 alapján tartott egyházi beszédében kiemelte: „Pál apostol ma is arra figyelmeztet bennünket, hogy aki Isten fegyverzetét ölti magára, az ellenállhat és megállhat. Vagyis megérezheti Isten közelségét, és bátorságot nyer a szembenézésre és a kitartásra. A kocka el volt vetve száz esztendeje. De ma is bátor szembenézésre van szükség, hogy harcoljunk a minket megillető jogokért, nyelvünkért és kultúránkért. Ma a békesség eszközeit, az evangélium hirdetését kell segítségül hívunk, és Isten beszédét kell kardként derekunkra kötnünk. Nem a harcok és fegyverek kell igazságot szolgáltatassanak nekünk, hanem Isten közelségét és gondvi-

selését megérezve kell nekünk síkra szállni. Meg kell mutatnunk értékeinket, nyelvünkben, kultúránkban rejlő kincseinket, és megmaradásunkért kell összefogni és kitartani.”

Az istentisztelet után a megemlékezés a hősök emlékművénél folytatódott. Kolumbán Gábor ismertette a „nagy háború” kitörésének okait, és beszélt arról is, hogy napjainkban a világ vezetői sokkal megfontoltabban és diplomatikusabban kezelnek hasonló eseményeket, mint amelyek az első világháborút kioldották. Bár a világ ma is sokban visszatükrözi az akkori állapotokat, ma ésszerűbben és racionálisabban mérlegelik a lehetőségeket.

A történelmi bevezetőt követően a férfiak kórusa elénekelte a *Gyertek magyar fiúk...* kezdetű világháborús katonadalt, majd Kocs Veronika, a Nőszövetség elnöke ismertette a „nagy háborúban” elesett helybéli honvédek neveit, valamint ma is élő hozzátartozóikat. *Harminkettes baka vagyok én...* – énekeltek büszkén a férfiak, felidézve azt a hangulatot, ahogy nagyapáink vonultak hadba egy évszázaddal ezelőtt. Szinte egymást követték a szebbnél szebb bakanóták, és keserűdes hallgatók. Benczédi Anna Kárpáti Piroska *Üzenet Erdélyből* című versét szavalta el, Koronka Attila Ady *Emlékezés egy nyár-éjszakára* című versét adta elő. Az asszonykórus a *Te bujdosó székely, tekints fel az égre* kezdetű közismert énekkel örvendeztette meg az emlékezőket. Gál Zoltán Gyóni Géza *Csak egy éjszakára* című versét olvasta fel, majd a férfiak és az asszonyok kórusa csodaszép, alkalomhoz illő nótákat szólaltatott meg. A felcsendülő dalok mindegyike hitről, kitartásról, reménységről szólt. Balázs Tibor

Szilágyi Béla *Székely Miatyánk* című versét szavalta.

A templomkertben található világháborús emlékművet 1925-ben állíttatta Patakfalvi Zsigmond tanító, édesapja emlékére. Az akkori alkalomra írt, kéziratban maradt verset Bálint Berta olvasta fel. A magyarok világhimnusz felcsendülése után a jelenlevők az emlékezés koszorúit helyezték el az emlékműnél. A megemlékezést a székely himnusz eléneklése zárta.

Szavakban szinte megfogalmazhatatlan az az érzés, amely hatalmába kerített minden jelenlevőt. Abban biztos vagyok, hogy ennek a csodás alkalomnak az emléke sokáig elkísér bennünket.

Az emlékezést dr. Visy Zsolt régészprofesszor és csapata, valamint Simon Zaven, Budapest-Lipótváros testvérkapcsolati referense is megtisztelték jelenlétükkel.

E helyről is köszönetet szeretnék mondani mindazoknak, akik segítséget nyújtottak az első világháború 100. évfordulójának megünnepléséhez, akik időt és energiát nem sajnáltak, akik az emlékezés virágait hozták, vagy egyszerűen csak ott voltak, mert fontos volt számukra az emlékezés. Isten gazdag áldása kísérje életüket!

Kórházlelkészi szolgálat

Buzogány Csoma Csilla
Sepsiszentgyörgy, 0742-512574

Katona Dénes
Székelyudvarhely, 0266-213100

Ferenczi Enikő
Kolozsvár, 0740-063767

Pavelka Attila
Marosvásárhely, 0746-234917

Tíz év a Pusztuló kövek nyomdokában

A kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium idén tizedik alkalommal szervezte meg a Pusztuló kövek nyomdokában nevű kerékpáros expedíciót július 27-e és augusztus 11-e között. A negyven diákkal induló jubileumi túra a törökországi Rodostóban járt. A túra kiemelt célja Ibrahim Müteferrika, volt kolozsvári diák, a török nyomda megalapítójára való emlékezés volt. Az idei biciklitúra anyagi költségeihez mintegy negyven unitárius gyülekezet is hozzájárult. Solymosi Zsolt lelkész-aligazgatóval, a biciklitúra megálmodójával és szervezőjével Bálint Róbert Zoltán szerkesztő beszélget tíz év történetéről és a jubileumi túra tapasztalatairól.

• Hogy született meg a biciklitúra, s mi volt a célja?

Tanáremberként, iskolalelkészként az ember keresi a lehetőséget és a formát arra, hogy hatni tudjon a középiskolás, tizenéves diákokra, kiemelje őket a négy fal közötti állapot nyújtotta tanulási formából, s valami életre szólót adjon, ami meghatározza majd a diák életét és fejlődését. Tíz évvel ezelőtt a biciklitúrát fedeztem fel, mint eszközt. Tulajdonképpen Fekete Levente nagyajtai lelkésztől tanultam, ő irányította figyelmemet arra, hogy érdemes a fiatalokkal elindulni biciklin. Ezt fejlesztettük aztán tovább. A recept alapvetően két hét, 35–40 gyerek, 1000 kilométer. Körülbelül így volt ez kitalálva, és bevált, működött az első túra óta.

• Milyen kihívásokkal kell szembenézni egy ilyen túra szervezésekor?

Egész évben tervezni kell, hogy milyen útvonalat válasszunk úgy, hogy az látványos legyen, valamilyen súlya legyen, ne csak átvonuljunk olyan helyeken, amelyek nem érintenék meg a gyermekek lelkét. Legyen ugyanakkor egy olyan logisztika mögötte, ami lefedi a gyermekek biztonságát, kényelmét. Enni kell 14 napon keresztül. Szekernyés Réka kolléganőmmel, a JZSUK földrajztanárával készítjük elő együtt a túrákat. Minden túrának egyrészt abban áll a sikere, hogy feltérképezzük az útvonalat, autókkal bejárjuk a teljes terepet, visszünk magunkkal néhány olyan diákot, akiknek feladata van a túrán. Így, amikor indulunk, már mindenkinek kezében van egy térkép, napokra bontva, mindenki tudja, hogy mi vár rá, hova megyünk, mit fogunk megnézni, hol szállunk meg.

• Hogyan fejlődött a túra?

A túra hőskora a saját osztályom történetével függ össze. Nem akart ez egynél több túra lenni. Volt egy első kezdeményezés, és utána minden évben kérték, hogy folytatódjon. A legelső túrák az unitárius vidékeken vezettek bennünket. Bejártuk a Homoród, a Gagy, a Nyikó mentét. Sikerült eljutni olyan vidékekre, ahol nagyon kevesen vannak unitáriusok – Zsilvölgye, Déva, Beszterce. Minden évben színesedett a kaland, mert újabb és újabb útvonalak, nagyobb és nagyobb kihívások jöttek. Nagyon kevés olyan hely maradt az országban, ahol nem bringáztunk még. A moldvai kolostorokat nem jártuk be, és a Bánátnak az

egyik részét. Két éve először léptük át az országhatárt. Kárpátaljára bringáztunk. Nagyszerű lehetőség volt Huszt várában elmondani a Kölcsey epigrammáját, a Vereckei-hágónál megpihenni, ellátogatni Munkács várába, Beregszászra.

• Mit fed a Pusztuló kövek nyomdokában elnevezés?

A jelige azt a gondolatot fedi, hogy meg kell mutatni azokat a templomokat, katedrálisokat, várakat, kastélyokat, udvarházakat, várromokat, amelyeknek történetét minden egyes gyermeknek ismernie kell, és be kell építenie életébe. Láttunk olyan helyeket, amelyek az évek során szép lassan eltűntek, elpusztultak, átalakultak. Ma a bözödi tó mentén biciklizve nem lenne látható a katolikus templom tornya. Mi annak idején még megtekinthettük a zsindeyes tetőt, amikor ott elbicikliztünk. Alsófarkadi községben Nopcsa bárónak az egyik kastélya porrá zúzva, lerombolva állt 2005-ben, míg 2012-ben már Európai Unió támogatással újravarázsolták. Nem bringázunk reggeltől estig, hanem meg-meg állunk, és magunkba szívjuk ezt az erdélyi történelmi hagyatékot.

• Tíz év után hogyan értékeled a próbálkozást?

Visszagondolva ezt tartom a legsikeresebb rejtett pedagógiájú programnak, hiszen annak ellenére, hogy fizikai erőfeszítésnek tűnik, és biciklizünk, ennél sokkal több valósul meg. Az iskolában nem könnyen tanítható dolgok lépnek érvénybe a földrajz, biológia, néprajz, etika, történelem terén. A gyermekek személyiségének a fejlődése és a csapat összekovácsolódása is mind része ennek a fejlődéstörténetnek. Hihetetlen,

hogy mennyit ér el az ember 14 nap közös bringázással. Szinte egy egész évig lehet élni belőle közösségleg, hangulatilag.

Az sem elhanyagolható, hogy az elmúlt tíz év során rengeteg szemetet gyűjtöttünk össze olyan helyekről, ahol álmodni sem mertük volna, hogy találunk. A Bâlea glaciális tónál, fönt a Fogarasi-havasok tetején pl. 14 zsák szemetet gyűjtöttünk össze. Ez is része a történetnek, hogy nem szívesen és nem jó kedvvel, de gyűjtjük mások szemetét, egyféle példamutatásként.

• Megvolt a jubileumi túra is. Miért éppen Törökország?

Hat évvel ezelőtt jártam Rodostóban először az iskolámmal. Az Unitárius Egyház volt a védnöke annak a szoboravató ünnepségnek, mely Ibrahim Müteferrika emléke előtt tisztelgett. Ott éreztem meg először a török nép vendégszeretetét, amit a magyarok irányában egyedi módon nyújt. Úgy gondolom, minden magyar embernek egyszer el kell jutni legalább Rodostóra, ha nem másért, akkor Rákóczi és Mikes iránti tiszteletből. Rejtett vágyként már bennem volt, hogy majd egyszer biciklin is el fogunk jutni Törökországba. A tizedik túra adta az alkalmat és a lehetőséget, hogy megtegyük. Volt mögöttünk egy kárpátaljai tapasztalat, egy határátlépés, nem volt már vadidegen a helyzet. Beérett a történet, hogy oda mehessünk.

• És miért éppen Müteferrika?

Róla a legenda azt mondja, hogy ő Székely Ábrahám, aki egy kolozsvári diák, valószínűleg unitárius kollégista lehetett – így még nagyobb a kötődés. A Thökölyi Imre-féle lázadás után emigrál a Portára, ahol a szultán felfigyel kiváló nyelvtudására, diplomáciai érzékére, és ezért diplomataként tevékenykedhet az udvarban. Emellett pedig a török nyomda atyjaként tartják számon. Érdekes módon, minden török tudja, hogy Ibrahim Müteferrika egy magyar származású nyomdász. Van olyan, aki még azt is tudja, hogy Kolozsvárról származott. Isztambulban van a sírja. A törökök óriási elismeréssel gondolnak rá, miközben mi magyarok, kolozsváriak, unitáriusok, kollégisták

nagyon keveset tudunk róla. Ezt a túrát, kivételesen a *Pusztuló kövek nyomdokában* jelige mellett elneveztük *Ibrahim Müteferrika-emléktúrának*, hadd hallja a világ, hogy volt egy magyar ember, aki Törökországban könyveket adott ki, a török nyomda első könyveit.

• Miként tették meg a két és félezer kilométernyi távot?

Hármas tagolása volt az útvonalnak. Hét napot töltöttünk Romániában, először a Mócvidék felé vettük az utunkat. Ennek is egy tudatos elgondolása volt. Ha az ember Törökországba készül, nem feltétlenül alszik meg Verespatakon. De az ügy fontossága megkívánta, hogy a gyerekek – azok, akik nem jártak Verespatakon – megismerjék a történetet, és tanuljanak belőle. A helyiek – azok, akik nem támogatják a ciántechnológias bányászatot – fogadtak minket, és meséltek a gyerekeknek a verespataki érték, örökség fontosságáról. Aztán Marosilyén szálltunk meg Bethlen Gábor szülőfalujában. Utána Lugos, Orsova és a Kazán-szoros, majd Calafat következett. Kilépve az országból két napon keresztül autóztunk Bulgárián át. Közbiztonsági okokból, illetve időnyerés miatt döntöttünk így. Végül megérkeztünk Törökországba, ahol öt napot kívántunk tölteni.

• Hogyan fogadtak Törökországban?

Drinápoly (ma Edirne) városában megpihentünk, és azután kezdődött az igazi kaland. Edirne és Rodostó között kis török településeken át haladtunk, ahol meglepetésünkre minden egyes faluban nagy szere-

tettel, kedvességgel és barátsággal halmoztak el a helyiek. Teára, enni hívtak, dinnyét adtak nekünk. Megmutatták a dzsámijukat, a falu nevezetességeit, útba igazítottak, lelkesedtek. Az, hogy egy magyar biciklis csapattal találkoztak, akik Ibrahim Müteferrika nevét viselik a mellényükön és az autóikon, nagyon pozitívan hatott rájuk. Egy kisebb városban megállt egy autó mellettünk és édességet hoztak nekünk, vagy a hazafele tartó traktorral dinnyét ajándékoztak. Ez mind meglepett. A rodostói önkormányzat olyan szinten képviseltette magát, hogy az alpolgármester

kíséretében a polgármester vendégeiként meghívtak ebédre, vacsorára, a teljes negyvenfőnyi csapatot, ami nem kis dolog. A rendőrség pedig mindenhol kíséretet biztosított, lezárta a forgalmat a városban. A Márvány-tenger partján rendőri kísérettel bringáztunk. Rodostóban két napot töltöttünk. Felkerestük a magyar emlékhelyeket. Egy isztambuli sétanapra is jutott lehetőség. Oda már autókkal mentünk, reggeltől késő estig kerestük fel a várost. Volt, aki átrándult Ázsiába a hídon keresztül. Volt, aki a Kék Mecsetet, a bazárt, a Hagia Sophiát vette szemügyre. Hazafelé erőltetett menetben, autókkal jöttünk két napon át. Így jön ki a 16 nap, lett teljes a kaland.

• Mit emelnél ki az utolsó túrából?

Két érzés maradt meg nagyon-nagyon mélyen és maradandóan. Az egyik a csapatnak – a szervezőknek és a résztvevő gyermekeknek – a hozzáállása. Meg is fogalmaztam, hogy akár behunyt szemmel is elmennék velük bárhová a világon, annyira megbízható, precíz, teherbíró, munkabíró hozzáállása volt a szervező csapatnak. A gyermekek is egyetlen szóra ugrottak, és rendeztük azt, amit rendezni kellett.

A másik érzés a török–magyar barátság, az a fajta kapcsolat, ami vallások és nyelvek, nemzetek fölötti. Két ember az esőben találkozik, egyik a másikat meghívja teára. A muzulmán behívja a keresztényt a templomába és Koránt ad neki ajándékba. Ellentétben azzal a világgéppel, amit élénk tárnak a muzulmán vallásról és követőiről – hogy ez egy mélyen agresszív, fanatikus hitvilág –, az emberek végtelenül szelídek, tiszták, egyszerűek, vallásosak a maguk módján. Egy

teljesen más kultúrának a részei. Nagyon mély benyomást tett bennem, hogy a kis falucska imámja befogad negyven keresztény gyermeket a dzsámijába, és lelkesedik, elmeséli a szertartás folyamatát, majd dinnyét ajándékoz a saját földjéről.

Nem hagyhatom szó nélkül a rodostói Török-Magyar Baráti Társaság vezetőségét, akik egy gyönyörű Rákóczi-tányért és egy Rákóczi-bélyeget adományoztak, amit az idén bocsátottak ki Törökországban. A török Ali Kabult is meg kell említenem, aki majdnem harminc éve vezeti a rodostói múzeumot, miközben majdnem anyanyelvi szinten beszéli a magyar nyelvet, és ismeri a magyar történelmet. Ezek azok a történetek, amelyek megmaradtak. S ha bennem megmaradtak, meg vagyok arról győződve, hogy a gyermekekben is. Magukkal viszik azt a fajta török vendégszeretetet, ami nem egy ilyen *all inclusive* üdülőtelepi török világkép, hanem a mindennapi török élet, kisváros, nagyváros és falu része.

„A vers az, amit mondani kell”

Felemelő ünnepség színhelye volt a székelyudvarhelyi városháza díszterme 2014. július 26-án. Délelőtt 11 órakor az Unitárcoop Alapítvány önkéntesei – tizenkét hölgy – nagy izgalommal léptek az emelvényre, hogy onnan köszöntsék Nagygalambfalva híres szülöttjét, a 85. életévét betöltő, Kossuth-díjas Kányádi Sándor költőt. A hatalmas, impozáns terem rövid időn belül szűknek bizonyult a Székelyudvarhelyről és Erdély más településeiről érkező nagy számú érdeklődő miatt.

Az ünnepség a városházát képviselő Pécsi Kolumbán Imola üdvözlő szavaival kezdődött, majd a Magyar Unitárius Egyház főjegyzője, Nagy László ismertette az Unitárcoop Alapítvány tevékenységét, elért eredményeit.

A bemutató előadást a háromnegyed órás irodalmi összeállítás követte, amely Kányádi Sándor életének sorsfordító eseményeit, költői fejlődését, az életmű kiteljesedését tartalmazta.

A költő vallomásával zártuk a műsorunkat: *„Vállaltam eddig is, s a tapasztalatok alapján hitemben megerősödve vállalom ezután is, hogy vidéki költő vagyok, ennek a provinciának a fia, és ha valami erénye, erőssége van az én verseimnek, akkor ez főként az, hogy ebből a talajból fakadtak.”*

A népes hallgatóság felállva, vastappsal ünnepelte szülőföldjének hírességét, aki meghatódva köszönte meg a jókívánásokat, majd dedikálásra került sor.

Minket is valami különös lelki megelégedettség töltött el, hogy ezt az alkalmat megélhettük, örömet szerezhattunk annak a több mint százötven résztvevőnek, aki szomjas lélekkel szívta magába jeles költőnk verssorait.

Kis csapatunk szót fogadott a költőnek: elhíresült mondását – „a vers az, amit mondani kell” – mi teljesítettük.

E felemelő esemény támogatói a Communitas Alapítvány, a Székelyudvarhelyi Polgármesteri Hivatal és a székelyudvarhelyi unitárius nőszövetségeink voltak.

KISGYÖRGYNÉ BARLA JÚLIA

Paplakfejlesztés és nyári rendezvények Szinden

Egyházunk egyik legkisebb létszámú gyülekezete a Szindi Unitárius Leányegyházközség, amelynek csupán 17 helybeli tagja van, 70 év fölötti átlagos életkorrall. A 97%-ban román többségű falu földrajzi fekvése amúgy szerfelett előnyös: 5–5 kilométernyire található a Tordai- és a Tordatúri-hasadéktól, illetve a tordai sóbányától. Mindezek arra készítették az egyházközseget, hogy a több száz éves templomon kívüli egyetlen épületét, a paplakot átalakítsa „alsó kategóriás” tömegszálláshellyé. Az elmúlt 8 évben a törpelétszámú egyházközség nekilátott a 220 négyzetméter alapfelületű, patinás épület fejlesztésének, ami során az anyagi támogatások mellett rendkívüli értéket jelentett sokak önkéntes munkája. Székelyföldről, Kolozsvárról és más vidékekről az idén is közel húszan kalakáztak több rendben a paplakon.

Az idei munkálatok eredményei: a pincehelyiség és a hálósobák teljes felújítása (padolás, vakolás, festés, új ágyak beszerzése); a külső falak megerősítése, részleges cseréje, új vakolása és festése; a tornác felújítása, az eresz alatti faanyag cseréje, csatornacseréje; részleges bútorzatcsere stb. Mindezek következtében a 32 ágyhelyes, 102 éves vendégház korszerűbb állapotba került.

A felújított paplak ez év nyarán is több rendezvény otthonául szolgált, amelyek alapadatait időrendben sorolom fel. A tavalyi *Év egylete* vetélkedő nyertes csapatának – a székelykeresztúri ifjúsági egylet – jutalomkirándulása június derekán Szindre vezetett. A kolozsvári Unitárius Óvoda két tábort szervezett Szinden. A nyári tanszünet első hetében 40 óvodás és 13 felnőtt (óvónők, szervezők) táborozott a paplakon. Július 21–26. között került megszervezésre az Unitárius Óvoda II. Élmenytábora, amelyben félszáz, 7–13 év közötti gyermek vett részt. A változatos programokat 15 óvónő és szervező biztosította. A kolozsvári belvárosi és monostori konfirmandusok felkészítő és csapatépítő tábora június 29. – július 3. között került sor tizenöt konfirmáló növendék és lelkészeik részvételével. A békásmegyeri Szent József Római Katolikus Egyházközség sokgyermekes családjainak tábora már második alkalommal láttuk vendégül: július 13–20. között 35 anyaországi felnőtt és gyermek nyaralt Szinden a felekezeti közötti együttműködés jegyében. Szeptemberben a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium részéről várunk két csoportot, majd a tanévkezdés után az egyetemisták kerülnek „előtérbe”.

A fentiek megvalósítását számottevő mértékben támogatták: a magyarországi Emberi Erőforrások Minisztériuma, a Nemzeti Együttműködési Alap és a Bethlen Gábor Alap, továbbá magánadományozók és sok önkéntes munkatársunk. Az egyházközség bérbe adott szántóföldjeiből és legelőiből származó jövedelmet szintén a munkálatok kivitelezésére fordítottuk. A www.szind.hu honlap másfajta részleteket is tartalmaz egyházközségünkről.

SZABÓ LÁSZLÓ

A felújított szindi paplak

„A humor Isten ajándéka” (Báró József)

Ember vagy, kecske!

Egy meleg nyári délutánon ott ültünk M. Sándor idős harangozóval a kobátfalvi imaház portikusában a padon. Beszolgáló kadácsi lelkészként végeztem a szolgálatot ebben a szomszédos gyülekezetben. Szerettem idejében ott lenni, ezért gyakran adódott alkalom az öreg harangozóval elbeszélgetni. Azon a délutánon, két harangszó között így szólt Sándor bácsi:

– Hallotta, tiszteletes úr, hogy valamikor ebbe a templomba istentisztelet közben bement egy kecske?

– Ha az ajtót nyitva hagyták, bizony előfordulhatott.

– De ez nem volt egyszerű eset, s a kecske nem kíváncsiságból ment templomba, hanem azért, hogy az embereket becsületre tanítsa. Ugyanis voltak olyanok, akik a prédikáció alatt szunyókáltak ahelyett, hogy odafigyeltek volna. Volt a hallgatóság között egy öreg bácsi, aki bóbiskolva újra és újra elejtette a fejét. A kecske ezt ingerlésnek vette, s beugrott a templomba és fejbe döfte a szunyókáló embert. Nyilvánvaló, hogy a lelkész nem vette jó néven a szunyókálást, nagy elégtételt látott a kecske viselkedésében, s örömmel kiáltotta le a szószékről: „Ember vagy, kecske!”

LŐRINCZI KÁROLY

HITFORRÁS

Engedd szívednek a hálát megszülni

SZÉKELY KINGA RÉKA

Nem egy hálás típus – szoktuk mondani arra az emberre, aki rezzenéstelen arccal könyveli el, amikor segítünk neki, sőt úgy viselkedik, mintha neki kijárna az extra figyelmesség. Nem köszöni meg, ha előzékenyen előre engedjük a sorban, akkor sem ha felállunk a székről, hogy ő leülhessen, ha neki nyújtjuk az első korty vizet a forrásnál. Ő megérdemli, neki kijár – feltétel nélkül.

Hálás típus – mondjuk arra az emberre, akinek tekintetéből szíve szeretete kiolvasható, aki hosszan szorítja meg kezünket, amikor elválunk, aki könnyekkel küszködik, amikor köszönetet próbál mondani egy olyan segítségért, amit mi megerőltetés nélkül nyújtottunk neki.

Melyiket szeretjük jobban? Nyilván hogy a második, a hálás típust. Körülötte befogadó és szeretetteljes lesz a légkör, mellette érezzük szívének kiáradó szeretetét, s jónak, hasznosnak, fontosnak érezzük magunkat. Mellette nincs stressz, frusztráció, csalódás, magány.

A hálás ember körül a hely változik otthonná, és minden vele töltött perc a lélekápolás lehetőségét rejtje magában.

A hálátlan, gögös ember önzőséget és irigységet terjeszt a világban, és ok nélküli kételyeivel letöri az életszeretetet apró rügyecskéit.

A hívó ember életében a hála olyan természetes, mint a lélegzés vagy a táplálkozás. Mint ahogy nem kell neki mondani azt, hogy vegyél levegőt, egyél és igyál, azt sem kell mondani, hogy engedd a hálát szívedből kicsordulni, és ne szégyelld kimutatni.

A hála megélése nem szolgálalkúság és nem gyenge akarat jele. A hála a hit és a belőle fakadó szeretet jele.

Egy sötét, fagyos januári estén hazafelé csoszogtunk a nővéremmel és a szomszédban lakó barát-nőnkkel a kolozsvári utcákon. A jég páncélként kúszott a járdákon és az úton. Egyik kanyar előtt keserves, kétségbeesett kiáltásra lettünk figyelmesek. *Apám, apám, mit csinálsz, apám?* – hajtogatta egy nyolc év körüli leányka az út közepén részegen fetrengő apjának. Egy síró magyar leányka a fagyos kolozsvári utcán. Belénk nyilalt a kislány elesettsége, kiszolgáltatottsága. Rajtunk kívül senki nem volt az egész környéken, az ablakokon a redőnyök leeresztve, csak a leányka és a szél sirtak keservesen. Segítsünk neki, hoztuk meg közösen a döntést, de otthon egy szót se, hisz annyit féltünk, intenek, hogy ne álljunk szóba idegenekkel. Komoly fizikai megerőltetés volt számunkra, hogy a magatehetetlen embert lépésre biztassuk a jégpáncélos utcán, és házáig cipeljük, vonszoljuk, húzzuk magunk után.

Megérkeztünk, figyelmeztetett a kislány, benyomva egy félig leszakadt kaput. Hosszú ösvény vezetett egy roskadozó házhoz. A kislány előre szaladt, a ház ajtaja kinyílt, és egy csapzott hajú asszony szitkai árasztottak el minket. Mi csak bámultunk, szóhoz is alig jutottunk, hisz nehéz volt tudatára ébredni annak, hogy egy hősiessé is nevezhető jótett véghezvitele ilyen botrányosan tud végződni. Na, ezt szépen megköszönték, dohogtunk magunk között. A kapunál azonban utolért az immár jéggé fagyott leányka. Szép nagy szeméit ránk vetette, és elrebegett egy köszönöm-öt. Hangja is alig volt már szegénykének. Az asszony trágárságokkal cifrázott hívására visszafutott a házba.

Ez a történet mindig előbukkan, valahányszor a háláról gon-

dolkodom. A három figura, a leányka, az apa és az asszony, aki feltehetőleg a feleség és az anya is volt egy személyben, három teljesen elkülönülő jelenséget jelképez számomra. A leányka egyöntetűen a hála, a köszönet jelképe. Az apa a közöny jelképe. Az asszony a háládatlanság jelképe. Sokszor fellelhető ez a hármas felállítás. A hála, a közöny és a háládatlanság mintha örökös szomszédok lennének.

Őszi Hálaadás ünnepe azért fontos számunkra, mert ráébreszt háládatlanságainkra, ráébreszt arra a közönyre, ami melegágya a mulasztási bűnöknek.

Ne legyünk háládatlanok és ne legyünk közönyösek. Legyünk inkább hálások. Ébredjünk rá Isten ajándékaira, vegyük észre, hogy a teremtett világ azért van, hogy gyönyörködjünk benne. Örvendjünk munkánk gyümölcsének, a learatott gabonának, az új gabonából sült új kenyérnek. Örvendjünk a pityókának, a törökbúzának, az illatos almáknak, a húsos szilváknak, a gerezd szőlőknek és a télire előkészített hasogatott száraz fának. Örvendjünk a megszapodott jószágnak. Örvendjünk a kamránkat díszítő sok befőttnek és a pincében a káposztát érlelő nagy hordónak. Örvendjünk a tiszta vizű forrásoknak és a fák csöndesen hulló leveleinek.

Örvendjünk az életnek, és ne menjünk át rajta közönyösen. Érdekeljenek saját dolgaink után a közösség és a jó Isten dolgai is. Tárjuk ki szívünket az élet ajándékai számára, és amikor megkaptuk azokat, ne legyünk háládatlanok, és szeretetünkben ne mérjük szűkmarkúan.

Őszi Hálaadás ünnepén köszönjük meg a földműves ember munkáját, azt a kitartást, ahogy Istenben bízva, a kudarcokat is legyőzve küzd azért, hogy a magból

vetés, a vetésből aratás, majd mag, majd kenyér legyen. Tanuljuk meg tőle a mértékletességet, azt a bölcsességet, amivel pihenteti a termőföldet. Tanuljuk meg tőle a belátás művészetét, azt a tudatosságot, amivel elraktározza az enni-valót a sötét, fagyos téli hónapokra.

Őszi Hálaadás ünnepén menjünk közel a természethez, és lás-

suk meg annak sebeit, a bemocsolt folyóvizet, a megmérgezett (ciános) talajt, a töméntelen vegyszert, melyek savként rágják a humuszt. Tanuljuk meg tőle az elmúlás és feltámadás nagy csodáját.

Őszi Hálaadás ünnepén engedjük közel magunkhoz Isten szeretetét. Értsük meg Tőle kapott hivatásunkat, és teljesítsük be küldetésünket. Minket, székelyeket és ma-

gyarokat ideküldött a Kárpát-medencébe, nekünk ezt a nyelvet adta. Szépítsük szülőföldünket, és őrizzük meg anyanyelvünk tisztaságát.

A hála a hit és a szeretet jele. Higgyünk az Istennek tetsző élet értékében. Higgyünk a szeretet életet teremtő erejében. Legyünk hálásak a jóért, amit életünkben kaptunk.

Táborban él az Egyház

2014 nyarán az Egyház által szervezett központi táborok mellett több helyszínen került sor olyan gyermektáborokra, melyek egyházköri és egyházközségi szervezésben valósultak meg. Az alábbiakban néhány ilyen táborról olvashatnak élménybeszámolót.

Unitárius ifjúsági- és gyermektábor a Nagyhomoród mentén

Július 28. és augusztus 2. között negyedik alkalommal került megrendezésre Lókodban az *Unitárius ifjúsági és gyermektábor*. Résztvevői négy Nagyhomoród menti unitárius egyházközség gyermekeiből toborzódtak össze: Gyepes, Homoródszentmárton, Kénos és Recsenyéd. A 45 fős gyermekcsapat felügyeletét és irányítását egy ugyancsak népesnek mondható felnőtt csapat irányította: Andorkó Attila, Emrich Jeniffer, Nagy Adél, Pál János lelkészek, Bardócz Tódor András teológiai hallgató, valamint Lily O'Brien és Pap Krisztina tanárnők.

A tevékenységek – a korosztálybeli sajátosságok figyelembevételével – két különböző időpontban és csoportban zajlottak: július 28-a és 30-a között a 7–11 évesek, július 31-e és augusztus 2-a között pedig a 12–17 évesek vettek részt azokban a programokban, amelyeknek célkitűzéseit legátfogóbban a *Szeresd felebarátodat, mint önmagadat* jézusi tanítás foglalja magában. A tábor megszervezését a Magyar Unitárius Egyház, a Hargita Megyei Tanács és az említett egyházközségek amerikai testvérgyülekezetei támogatták.

A tábor programja – mint említettük – egy jézusi tanítás köré épült, és az egyén közösséghez való viszonyulásának különféle aspektusait kívánta megismertetni az egyén nézőpontjából kiindul-

va. Másképpen fogalmazva: a különféle önismereti tevékenységek segítségével a táborvezetők első lépésben az egyénben rejlő szellemi, erkölcsi képességekre próbálták ráirányítani a gyermekek figyelmét, arra, hogy mindenkiben megvannak azok a belső erőforrások, amelyek azon kívül, hogy szellemi, morális értelemben értékessé teszik őket, segítenek életük kiteljesedésében és céljaik megvalósításában. Erre az első lépésre épült rá az a második célkitűzés, amely a helyes önismeret/énkép segítségével elvezethet ahhoz a felismeréshez, hogy közösségi szereplőként a mellettünk élő embertársaink a bennük rejlő isteni adottságokból fakadóan hasonló értékekkel rendelkeznek, a velük való harmonikus együttélés, kapcsolat pedig elengedhetetlenül szükséges ahhoz, hogy az egyén élete kibontakozhasson, és léte értelmet nyerjen – az önző, embertársaival értelmetlenül konfrontáló életmód ugyanis megfosztja az egyént mindazoktól az élményektől, amelyek a mindennapjainak tartalmát nyújtánának.

E kettős célkitűzést a táborvezetők mindenekelőtt önismereti- és drámajátékokkal, valamint bibliai történetek értelmezésével próbálták elérni. A programok részét

Andorkó Attila felvétele

képező áhítatok, egyházi éneknulások, nem utolsósorban pedig kézműves tevékenységek úgyszintén hozzájárultak az énkép és a közösségi együttélés pozitív irányú formálásához.

A tábor megszervezésének hátterében a valláserkölcsei nevelés,

felekezeti önazonosság-tudat megerősítése mellett volt egy másik, nem elhanyagolandó mozgatórugója is: megerősíteni az egyház-községek fiatalabb nemzedékei között a baráti kötelékeket. A most negyedik alkalommal megszervezett táborban mindez már érezhe-

tő volt, és talán kijelenthető, hogy ezekben a táborokban egy olyan kapcsolatrendszernek az alapjai teremtődtek meg, amelyek biztos alapot fognak nyújtani a majdani Nagyhomoród menti közösségek önszerveződési törekvéseihez.

PÁL JÁNOS

Egyházköri táborok a székelykeresztúri körben

A Székelykeresztúri Unitárius Egyházkör idén is három helyszínen szervezte meg vallásos jellegű, ingyenes gyermektáborait. Tájegységenként Tordátfalvára, Kissolymosba és Firtosváraljára gyűjtöttük össze a gyermekeket a találkozásra, a vakációs napok hasznos eltöltésére. A három táborban összesen 140 gyermekkel foglalkoztak egyházkörünk erre vállalkozó lelkészei, a nyári szolgálatot teljesítő teológiai hallgatók és a környékről megszólított fiatalok.

Az idei táborok témája a szertartások voltak. A gyermekek játékos formában ismerkedhettek meg a keresztelezés, konfirmáció, úrvacsora, házasságmegáldás és temetés eseményeivel, fontosságával. Az elméleti tanulást jól kiegészítették a játékok, kézműves tevékenységek és rövid kirándulások.

A táborokba igyekeztünk bevonni a falvak lakóit is, nemcsak a főzés és foglalkozás terén, hanem a szertartások eljátszásának folyamatába is. A gyermekek meghallgathatták az idősebbek meséit arról, hogy ezek a szertartások néhány évtizeddel korábban miként történtek. Így a gyermekek mellett az otthont adó gyülekezetek tagjai számára is szép élményt nyújtottak táboraink. Több idős ember megjegyezte: milyen jó, amikor tábor van, mert a falu megtelik élettel! A táborvezetők is jó adag sikerélménnyel tértek haza: hasznosan teltek ezek a napok. Nemcsak a gyer-

Kissolymos

mekekkel, e falvak lakóival lett szorosabb a kapcsolat, nemcsak szakmailag lettünk gazdagabbak, hanem e néhány napos együttlét a csapatépítés terén is nagy fontossággal bírt.

A táborok utolsó napján tartott záró istentiszteleten a szülők együtt imádkozhattak gyermekeikkel,

Váralja

majd utána jó hangulatú, közös ebéd mellett hallgathatták a véget nem érő élménybeszámolókat. No, meg a kérdést: ugye jövőben is jöhetnek?

Az Egyetemes Egyháznak, gyülekezeteinknek, Hargita Megye Tanácsának és sok-sok támogatónk-nak köszönjük a segítséget, a táborvezetőknek a részvételt és a lelkiismeretes munkát!

LŐRINCZI LAJOS

Tordátfalva

14. SZUVI-tábor

Augusztus 11–15. között szervezte meg a Székelykeresztúri Unitárius Egyházközség hagyományossá vált SZUVI-táborát (Székelykeresztúri Unitárius Vasárnapi Iskolás Tábor). A 14. alkalommal megszervezett táborban 25 vasárnapi iskolás oktatásban részt vevő gyermek fedezhette fel a Parajdtól nem messze levő táborozó terület minden zegzugát, és tölthette be a Kis-Küküllő partját hangos nevetéssel, játékkal. A gyermekek mellett a gyülekezet ifjúsági egyletének tagjai is részt vettek, akik a táborvezetők mellett segítőként gyakorolták a felelősségvállalást és irányítást. A hely néhány napra negyvenkét unitárius gyermek és fiatal számára Tündérvölgygé változott.

A szerző felvétele

Mindennapjaink reggeli tornával kezdődtek, amely segített felébredni szundikáló testünket, lel-künket, és egyben felkészülni a napi programokra. Azután lélekgyakorlat következett, amikor az áhítat halk imái ölelték át a Kis-Küküllő partját. Az étkezést követően az „okoskaperceknek” nevezett tanulási idő csillapította gyermekeink tudásszomját. Ez idő alatt a gyermekek Eszter történetét tanulmányozták, amelyben megismerhették a korabeli szokásokat, hagyományokat, és a történetek segítségével megérthették, hogy Isten gondot visel minden emberre, hiszen mindannyian az Ő gyermekei vagyunk. A játék sem maradhatott el a napi programok közül. Sok érdekes feladattal birkózhattak meg a gyermekek, egyéni és csoportjátékokban vehettek részt. Maradandó élményt mégis a tirolinak nevezett kötélpálya nyújtott, hiszen sok gyermek legyőzve félelmét és tériszonyát kipróbálta a patak fölött húzódó kötélpályát. A napi programok között volt még „vízi játék” a Kis-Küküllőben és kirándulás a tábor körülvevő erdőben, melynek feltérképezése sok nevetéssel, örömmel és gazdag percekkel ajándékozta meg gyermekeinket. Este gitárszó, éneklés és meseolvasás ringatta álomba a Tündérvölgy lakóit.

A gyermekek visszajelzései alapján a tábor ebben az évben is nagy sikernek örvendett. Öröm volt a szervezőknek, hogy a vasárnapi iskolás tevékenységeken hétről hétre szorgosan részt vevő gyermekeket ez alkalommal is sikerült megajándékozni.

NAGY HENRIETTA

II. Anyanyelvi Tábor Medgyesen

Július 24–27. között zajlott a második anyanyelvi gyerektábor, amelyen gyülekezetünk legapróbb gyerekei vettek részt. Célunk az volt, hogy bibliai történeteket ismertessünk meg a gyerekekkel, és azokhoz illő praktikus foglalkozást társítsunk. Így szó volt a barátságról, annak a megtartásáról, a segítségnyújtásról, a véleményalkotásról és az érvelésről.

Minden napot reggeli tornával kezdtünk, amit áhítat és elméleti foglalkozás követett. Ebédszünetben közösen megterítettük, majd leszedtük az asztalt – a cél itt is az volt, hogy a gyerekek ráérezzenek a közösség erejére, nemcsak játék, hanem „munka” közben is. A délutáni foglalkozások nagy része gyakorlati jellegű volt: barátság-karkötőt tanultunk fonni, üveget festettünk, alkottunk agyagozással, újrahasznosítottunk ceruzatartót vécepapír-gurigából, nyári festményt papírtányérból és kagylókból. Tábori szépségversenyen is részt vehettek a gyermekek, maguk „varrva” meg a ruhákat újságpapírból. A kedvenc tevékenységek között a sportvetélkedők foglaltak helyet. Leírhatatlan érzés látni a gyerekek arcán, hogy

elégedettek, jól érzik magukat a tevékenységeken, és már a jövő évi táboron való részvételt tervezik.

A táborzárás vasárnap, istentiszteletet követően történt meg. Arra gondoltunk, hogy különlegesebb legyen ez a nap, hiszen a gyermekek szülőkkel együtt lesznek jelen, így ezt a napot kettő az egyben napnak szántuk. Nőszövetségi pályázatunknak köszönhetően (időbeosztás, egyensúlyozás) megvalósulhatott a táborzárással egybekötött második közösségfejlesztő találkozó: a szülőknek és gyerekeknek egyaránt szóló Kőkemény süti koncert alkalmával. Oyan rendezvényt kívántunk nyújtani, amelyen szülő-gyerek együtt lehet a gyülekezetben. Ezt követte a gyerekek kiállított munkáinak megtekintése és az oklevelek átadása.

Bár a második gyerektábor volt ez, semmivel sem bizonyult könnyebbnek a tavalyinál. Sok hívünk fáradságos munkája hozta létre, de minden perce megérte a töprengést, a szervezést. A miért-ek listájáról kiemelek kettőt: 1. híveink közvetve és közvetlenül folyamatosan besegítettek a tábor lebonyolításában, 2. gyermekeink azóta is folyton azt kérdezik, „lesz-e holnap vasárnapi iskola?”

MÁTYÁS E. ZITA

VIII. Orbán Balázs-emlékszekértúra

Emlékezés az első világegés hőseire

LŐRINCZI LAJOS

(folytatás)

• Főúton érkeztünk Alsóboldogfalvára. A főtéri emlékműnél Vida Rózália lelkésznő, Gálfalvi Gábor nyugalmazott igazgató-tanító várt szép csapattal. A tanító szép történelmi képet adott az első és második világháborúról, a második bécsi döntést követő helyzetről, a szomorúságról és fájdalomról. Arról, hogy a falu Trianon után soha nem lehetett – kis időre sem – szabad. A kultúrház előterében népviseletbe öltözött asszonyok énekszóval és keksszel, hús itallal kínáltak.

A vasút mentén Keresztúr nyugati házai mellett elhaladva Hosszúaszó végébe értünk. A halastóban lehűtöttük a 40 Celsius-fokban felhevült testünket, majd átkeltünk a hegyen. Hátunk mögött gyönyörű panorámában a város. Előttünk a völgybe zárt Kissolyos. Szárazon érkeztünk, s már a helyiekkel beszélgetve ért utol minket a zápor. Szekereseinket útra bocsátva, az eső után tartottuk a megemlékezést. Jakab Zsolt Mihály lelkész újabb temetésre készült. A paplakban és családoknál szálltunk meg, de újra összegyűltünk a kultúrházban egy pompás, a helyi asszonyok által készített vacsorára.

Reggel a templomban szalagot kötöttünk, imádkoztunk, majd megköszönve a helyiek vendégszeretetét, a lelkész és Nagy Gyula gondnok folyamatos szervező munkáját, elköszöntünk e szép falutól és szépen rendbe hozott templomától. Mezei utunk meredeken vezetett Szentábrahám felé.

Ismét csodálatos panorámában tűnt fel előttünk Szentábrahám. Énekszóval érkeztünk a faluba, ahol Berei István lelkész és közel 100 helybéli fogadott a főtéri emlékmű előtt. Ünneplésünket a helyi gitárcsoport gazdagította, de szem nem maradt szárazon, amikor Lőrinczi Anna néni, ez a termetre kicsi, de lélekben nagy székeltyű asszony verset szavalt. A koszorúzás után a felújított kántori lakásban gyógynövény-vásáron vettünk részt, és festett bútorok megtekintésével gazdagodtunk. A jó szívvel felkínált szeretetvendégség készített fel a további útra.

Magyaránrásfalván magunkban ünnepeltünk a hőségekben a hősök harangláb előtti, útszéli emlékműve előtt. Kegyeletünk énekszóval szállt az égbe.

Gagyban a templom és emlékmű előtt fogadtak a helyiek. Gál Zoltán lelkész Énlakán temetett, helyette Kibédi Pál nyugalmazott lelkész mondott szózatot. Katona Péter tiszteletbeli gondnok saját versét szavalta. A dicső múlt és méltatlan jelen hangjai szólaltak meg. A reménység biztatásával válaszolva kértük Is-

tent a szebb jövő elhozatalára, majd a szomszédos gyülekezési helyen fogyasztottuk el a helyiek felkínálta szeretetvendégséget.

Innen busszal folytattuk utunkat a csodálatos Gagy völgyében. Bözödkőripatakat csak így tudtuk belefértetni programunkba. Ott Szász-Cserey Katalin beszolgáló lelkész, a polgármester és a helyi vezetőség jelenlétében emlékeztünk a javítás alatt álló templomban, majd a főtéri emlékmű előtt. A szalmakalap-múzeumba nem volt időnk már betérni, de megcsodálva a paplak kijavított részeit, a kínálgatás alatt megdicsértük a helyieket szép haladásért.

Busszal érkeztünk Firtosmartonosba. Népes helyi csapat és Szász-Cserey Katalin lelkésznő jelenlétében emlékeztünk a gyönyörű Pákey Lajos tervezte templom kertjében, az emlékmű körül. Elérzékenyülve hajtottam fejet Édesanyám falujában elődeim emléke előtt. A szeretetvendégség után a templomban hallgattuk meg a lelkésznő ismertetését. Kicsit elfilozofáltunk az újrafonatott búzakoszorú teológiája fölött.

Gyalogosan folytattuk utunkat Énlaka irányában. A Firtos-lova fehéren virított: gyönyörű időben értük el a falut. A templom előtt Gál Zoltán beszolgáló lelkész férfikórusral és a fél falu népével köszöntött. A köszöntés után koszorúba fogtuk a ritka, szárnya-törött turulos emlékművet, és reményünket fejeztük ki, hogy a jövőben magasan szárnyal majd, s e ritka templom hírét, népünk hitét messze viszi majd!

A szeretetvendégség után Alpárnál szálltunk. Az éjszaka villámai világították meg álmainkat. A dörgések távoli ágyútűzként hatottak. Reggelre azonban új reménység új egével derült fel a nap.

Lóra, csikós, lóra! Három fogatunkkal nekivágtunk a Firtosnak. A nehezebb úton, hogy könnyebb legyen a hazatérés. Meg is kaptuk. Firtos kútjától Korondig vert az eső. Sárosan, koszosan, csapzottan, de hiánytalanul és bizakodással érkeztünk meg a faluba. Lázár Levente lelkész a vezetőséggel és helyiekkel várt a Benczédi-emlékműnél. Ünneplésünket még az arra cirkáló rendőrnő sem zavarhatta meg. Korondból egy más szeletet láttunk most, a hegyről le és a hegyre fel. Ezért érdemes autóról szekérre váltani. A templomba nem mentünk be sárosan, de főhajtásunk teljes szívből való volt. Vári Bercinél finom ebéd mellett barátkoztunk a helyiekkel.

A vihar már a hegyen ért. Tóhelynél kicsit gondolkodtunk még, hogy keressünk-e egy fűdelet a fejünkre ereszkedett felhő és a villámok elől, de jobb döntésnek bizonyult a folytatására felhívó parancs: gyorsan túl-

haladni a hegyet. Ott gyönyörű idő, még szebb panorama elől és hátul, és a váraljai megrakott szekér várt ránk. Együtt ereszkedtünk le Firtosváraljába, ahol a fél falu és az újságírók vártak.

A felásott templomban megható volt a lelkész beszéde, szavalata, Zsiga bátyánk köszöntése. A kultúrházban a finom helyi lepényeket eszegetve, kicsit megszusszantunk, és visszagondoltunk a megtett útra. Felidéztük a Reményik Sándor költő gondolata mentén megtett utat: „egy lángot adok, ápolod, add tovább”, hogy a „nagy magyar télben” a „picike tüzek” egy nagy tűzzé dagadjanak, egy máglyává, amely meleget ad a szenvedő reszketőknek, irányt mutat az útvesztetteknek, megvilágítja a történelem igazságtalan gyalázatait, a mártírrá vált hősök áldozatának nagyságát, és megéget minden pusztításra, békétlenségre való törekvést.

Szülőföldünk véráztatta dombjain, völgyein gyalog, szekérrel áthaladva, a „véráztatta rögből kihajtott virágot” csodálva szívünkben eddig soha nem érzett kegyeletet hordoztunk. 26 településen 850 elesett férfi emléktáblája előtt tettünk tiszteletet. Mindenütt szeretettel fogadtak a helyiek, néhol száznál is többen kijöttek elénk, s odaálltak mellénk bevonulni a faluba, mint egykor katonáink, harsogni a katonaindulót, majd elcsendesedni egy áhítatos Miatyánkban azokra az apákra, fiakra, gyermekekre emlékezve, akik el estek, odavesztek. Őszinte szívvel, velük közösen elevenítettük fel neveiket, juttattuk egymás eszébe a székelyek sziklaperlőjét, kértük Isten áldását hazánkra a Himnusszal, vagy kötöttünk emlékeztető szalagot egymás szívére: „Hazádnak rendületlenül légy híve, ó, magyar!”

A javítás alatt álló firtosváraljai templomba beköltöztek a fecskék. Fejünk felett röpöködvé, rikoltozva, riadtan védték fészkeiket. És én ott is elmondtam azt a gondolatot, ami végig elkísérte utunkat: hogy bár ez a háború, és minden háború néhány hatalomba került személy szeszélyének következménye, és katonáink csak eszközök voltak az ő kezükben, ők mégis hősök voltak. Mert a hazát védték. Ez a haza számukra a fészkek volt, az otthon, a család, az ősöktől maradt és életet adó föld. A csatatereken, amikor fecskékként röpöködtek a golyók és repeszek, és ott ült mindenek felett a véres halál, ők nem a császárra gondoltak, hanem azokra, akik hasonló életveszélyben itthon a kifosztásnak, meggyalázásnak, halálnak voltak kitéve: szülőkre, feleségre, gyermekekre.

A 24 egyházközségből, a célt megértő lelkészek segítségével, összesen legalább annyi embert: időst, fiatalot, gyereket sikerült mozgósítani, az emlékművek mellé kihívni, amennyi hősi nevet felolvastunk a táblákról. Együtt emlékeztünk, együtt imádkoztunk és énekeltünk, együtt vettünk részt a szeretetvendégségeken, ami azoknak a hős asszonyoknak is emléket állított, akik itthon férfierő nélkül harcolták át a há-

borút. Míg a férfiak a sáncokon, lövészárkokban, frontokon, ők addig az itthoni munkában „vigyáztak és őrködtek az élet fölött a strázsán”.

Mindenütt szeretettel fogtuk meg egymás kezét. Anyaországiak és székelyek újra bizonyosságot tettünk arról, hogy mi összetartozunk. Katonáink egykor együtt harcoltak, hőseink közös hősök, a hazánk is közös. Bár minden székely magyar és nem minden magyar székely, mégis egy a hazánk, egy a jövőnk.

Erre az útra elkísért a csehétfalviak szeretete is. Vendégszeretetüket, vasárnapi lelkesedésüket, áhítatukat magunkkal vittük. Amikor pedig Firtosról leereszkedve, hálát adva, újra megálltunk a csehétfalvi szobor körül, egy egész kört bejárva, tele élményekkel, szép emlékekkel, boldogok voltunk, hogy itthoni földön utaztunk és ide, újra, haza jöttünk.

Jakab levele jutott eszembe (Jak 5,13), amely két elentétes érzést fogalmaz meg: a szomorúságot és az örömet, a szenvedést és a boldogságot. És mindkettőre ugyanazt az orvosságot ajánlja: az imádságot, a zsolnárt, az Istenhez való közeledést. Örömben és bánatban Őt keressed, az Urat, aki megvigasztal, és megszorítja örömed. Mi Isten nevében indultunk erre az útra, Isten áldásával jártunk és Istennel is térünk haza. Imádkoztunk, és zsolnárt énekeltük végig ezen az úton. Sokat könnyeztünk az emlékezésben, és nagy volt a boldogságunk, amikor láttuk ottlétünk eredményességét. Isten velünk volt, és Isten megáldott minket.

Remélem, hogy sokan felfigyelnek erre a megmozdulásra: egyházkörmünk híre, e megvalósítás és összefogás ereje bejárja a világot. És nemcsak a méltó emlékezést segíti, hanem felhívja a figyelmet arra is, hogy nem a háború, hanem a békesség mindig a megoldás. Nem ellenségeskedésre, hanem türelemre, elfogadásra, szeretetre, békés építésre van szükség a világban. Isten legnagyobb ajándéka az élet, aminek kioltása a legnagyobb bűn.

Köszönet mindazoknak, akik ebben a hitben jártak és élnek: lelkésztestvéreimnek és híveinknek, akik velünk ünnepeltek. Isten áldása legyen hőseink emléken!

Éneklő egyház – az öröm forrása

A sepsiszentgyörgyi Kriza János Unitárius dalárda, fennállásának 16. évében, nagyszerű eseménynek lehetett részese. Meghívottként vehettünk részt a nagyajtai falunapok alkalmával szervezett kórustalálkozón, a Gazdag Miklós Polgári Daloskör megalakulásának 133., újraalakulásának 20. évfordulóján.

Ragyogó napsütésben érkezünk. A bejelentkezésre az unitárius paplak udvarán került sor, majd fúvószenekar ritmusára vonultunk a faluközpontba. Itt Bihari Edömér polgármester köszöntő beszéde után Péter Géza karnagy üdvözölte az egybegyűlt kórusokat.

A zászlós felvonulás után a vártemplom kapujában Fekete Levente lelkész megáldotta a temető bejáratánál levő, a mindenkori nagyajtai kórustagok és zenészek emlékére frissen megfaragott szakállszáritót, melyen egyben olvasható a temető rendtartásának a szabályzata is. Ezt követően a kegyelet koszorúit helyezték el a helyi

kórustagok az elhunyt nagyajtai dalos társak és énekvezér-karnagyok sírjára.

Innen a kiállítási teremként használt észak-nyugati sarokbástya második emeletére vezetett utunk, ahol „a művészi szárnyait bontogató”, tehetséges Oláh Melinda, Vajna Ráhel Anna és Fekete Hunor, a Plugor Sándor Művészeti Líceum XII-es diákjainak grafikái, akriljai, olaj-, tus- és szénrajzai nyűgöztek le. A kiállítást Fekete Levente nyitotta meg, nem kis büszkeséggel méltatva az ifjú művészeket, akik Fekete Hunor javaslatára gyűjtötték össze Nagyajta régi és új épített örökségét, a fiktív mesejeleneteket, illetve a környező tájat megörökítő munkáikat.

A templomban áhítaton vettünk részt. Ezt követően pedig felcsendültek a dalok a helyi daloskör, a magyarországi testvértelepülés, az alsónémedi Református Énekkar és a Magyarok Nagyszonyja római katolikus vegyes kar, a küküllődombói Kisgyörgy József Unitárius Dalkör, a baróti Zathureczky Gyula kórus, valamint a sepsiszentgyörgyi Kriza János Uni-

tárius Dalárda előadásában. Különleges élményt nyújtott az a mozzanat, amikor az alsónémedi katolikus kórus karnagya, Benkó Péter által vezényelve, két részre osztva egyszerre énekeltünk két ismert – *A jó lovas katonának...* és *A csitári hegyek alatt...* kezdetű – népdalt. Csodás zenei élményben, harmóniában volt részünk. Záróakkordként a magyar himnusz és a székely himnusz versszakait énekeltük el.

Kulturális csemegeként részt vettünk a Kriza János Általános Iskolában dr. Lugosfalvi Ervin gondolatébresztő fotókiállításának ünnepélyes megnyitóján. Ezt követően fenséges ellátásban részülhettünk az eklektikus stílusban (1904–1908) épült kultúrház dísztermében. A mintegy 250 személynek jó ebédhez szólt a nóta, meg a talpalávaló a homoród-abásfalvi vendégzenészek lelkéből, hangszereiből.

Örömforrás marad a nagyajtai kiszállás, a lelkészi család, a vezetőség és a közösség tagjainak vendégszeretete. Erővel tölt fel.

FERENCZI MÁRIA-MAGDOLNA

Olyanokká lettünk, mint egy család

Két éve 12 fős summiti (New Jersey, Egyesült Államok) küldöttség érkezett Barótra. Akkor a látogatás célja a két egyházközség közötti húszéves testvérkapcsolat megünneplése, valamint az ifjak ezen kapcsolat fenntartásába való bekapcsolása volt. Az a találkozás megváltoztatott bennünket.

A barótiak tavalyi ottani látogatása után idén július 31-én landolt a summiti csapat a bukaresti reptéren. Késő éjjel értünk haza Barótra, vendégeink fáradtak voltak, mégis mindenki nagy mosolylyal az arcán feküdt le, mert tudtuk, a következő tíz nap csak a miénk. Az augusztus 3-ai ünnepi istentiszteleten Emilie Boggis ifjúsá-

gi lelkész nő végezte a szószéki szolgálatot. Idén a templom építésének húsz-, Kiss Alpár lelkész baróti szolgálatának harmincéves évfordulóját ünnepeltük. A további napokon kirándulni vittük barátainkat, illetve három napot egy erdei házban töltöttünk. Vasárnap eljött a búcsú ideje. Az utolsó együtt töltött nap mindig szomorú, mégis próbálunk pozitívan tekinteni rá. Az elmúlt tíz napon velük lehettünk, s talán a hosszú egy év eltelte után néhányan újra találkozhatunk, Summitban.

A rendezvényt Kovászna Megye Tanácsa, a baróti Polgármesteri Hivatal és önkéntesek támogatták.

Alább a résztvevők gondolataiból idézünk:

„Az ideai találkozás többek között azért volt más, mert egy összeszo-

kott csapatról beszélhetünk. [...] már nem egymás megismerésére törekedtünk, hanem inkább arra, hogy tovább bővítsük a közös élményeinket.” (Biró Réka – diák, Barót)

„Szeretetteljes emberekkel találkozhattam, és különösen az tetszett, ahogyan próbálkoztak magyar nyelven beszélni, ami sikeresnek bizonyult.” (Vajda Szende – főiskolai hallgató, Barót)

„Felejthetetlen kirándulás volt! Látnivalókkal, ízekkel, illatokkal és nevetésekkel tele napok voltak. De a legjobb része az emberekkel való együttlét volt. [...] A csoportjaink kapcsolódnak, újra kapcsolódnak, és közelebb kerülnek egymáshoz minden évben. Ebben az évben olyanokká lettünk, mint egy család.” (Emilie Boggis – ifjúsági lelkész, Summit)

BARDOCS ANDREA

NŐK VILÁGA

Közösségépítés nyara a kolozsvári nőszövetségben

Elnyert pályázat támogatásával szervezte meg a Kolozsvári Nőszövetség e nyári két kirándulását. Az első az Aranyos menti Isten völgyében, 42 résztvevővel, a másodikat Csíkszeredába, Rippl-Rónai József festményeinek kiállítására, 14 résztvevővel.

Az Aranyos vidéki egyházközségek és templomai meglátogatása igazi élményt nyújtott a népes kiránduló csoportnak. „Az irány ki van jelölve: Isten völgye. Arra tartunk-e” – írta Balázs Ferenc, Mészki egykori apostoli lelkű papja. Követtük a tanácsát, arra tartottunk: Torda, Alsófelsőszentmihály, Mészki, Torockó, Torockószentgyörgy, Bágyon, Kövend, Várfalva.

Mi kell egy jó, közösségerősítő kiránduláshoz? Szép idő (volt), kényelmes autóbuszok (minden igénynek megfeleltek), jól megválasztott útvonal, látnivalók (Aranyosszék unitárius műemlék templomai), a vidéket ismerő idegenvezető és a meglátogatott egyházközségek lelkészeinek és nőszövetségi tagjainak vendégszeretete.

Orbán Balázs írja: „Az aranyosszéki nép éppoly munkás és takarékos, mint az ősz Székelyföld lakossága. A lakóházak itt is csinosak, tiszták, a gazdaság rendes és szabályos. Az ittenieknél is épp azon szíveséget és vendégszeretetet talál az utas, vagy idegen.”

Jólesett az a meleg fogadtatás, amelyben a helyi nőszövetségek részesítettek. A közösségek történetét, jelenlegi gondjait és munkáját ismertető lelkészek előadása is tanulságul szolgált. S köszönetet érdemel a kövendi asszonyok kemencében sült kalácsa, „ami a városi népnek igazi ínycsikméltséggel szolgált”.

Ne feledkezzünk meg azonban a kirándulásunk mottójául szolgáló Balázs Ferenc-idézetéről. Valóban úgy éreztük, hogy Isten völgye ez a csodálatos táj, unitárius híveivel, gyönyörű templomaival. Lélekben feltöltődve, hitünkben, unitárius jövőnkben megerősödve tértünk haza.

Csíkszeredai kirándulásunk a nagy művész életművének megismerése révén gazdagított minket, ugyanakkor a közös élmény egymáshoz is közelebb hozott.

PÉTERFI ENIKŐ

IFJÚSÁGI OLDAL

A falaimon belülről – egy színjátszó találkozó margójára

TOLLAS VANDA

• Hadd meséljek el, rá(m)hangolónak, egy személyes esetet. A testvérem, Adrienn ki nem állhatja, ha a színészek és közte már-már olyan közelség jön létre, hogy a nyakába lihegnek, vagy érzi az izzadságszagukat, meg egyebek. Jobb szereti a hatodik sor kényelméből és csendjéből szemlélni az előadásokat. Námármost én nem. Nyilvánvalóan objektív oka is van annak, hogy általában az első sorokat választom. Mégpedig az, hogy lássam a játsszók szeméit, tekintetét. De legalább olyan fontos az, hogy szeretek résztvevője lenni nézőként is az előadásnak. Benne lenni, a játsszókat követni, bárhova is tartanak. S hogy rátérjek végre a lényegre: néhány hónapja megnéztünk Adriennel egy előadást. Nagyon alacsony volt a színpad és közel is volt az első sorhoz, de mivel nem volt hely a

másodikban, ezért oda ültünk le. Az előadás egy adott pontján majdhogynem az ölünkbe nem szöktek a játsszók. A testvéremet le is taposták, mert nem sikerült idejében összekapnia szétfolyt végtagjait. Én izgalmasnak találtam. Adrienn szerintem utoljára ült első sorban...

Alig pár hete, hogy véget ért a tizennyolcadik ODFIE Színjátszó Találkozó Szentháromságon. Színháromság volt a fedőneve. És valóban az volt. Színes. Végigültem az összes előadást. Mintha fizettek volna. Megvolt az éves szaunaadagom. De hát nem kényszerített senki. Úgyhogy megtehettem. Meg is akartam. Már egy jó ideje visszatérő lélek vagyok a Színjátszón, de már régen tapasztaltam ennyire színes palettát. Ez jó, mert azt mutatja, hogy bár nem

mindig sikeresen, de a csapatok legalább próbálkoznak hozzájuk közelebb álló színdarabot, kifejezőeszközöket találni, nem csak úgy előkotorni az egérlyukból egy idejét múlt darabot, s azt ráadásul úgy, ahogy van, megtanulni és felmondani, mint a jó tanuló (vagy a rossz...) a leckét.

Nem szeretnék elemezni itt és most. Az a zsűri dolog volt. Én inkább azokról a (személyes) pillanatokról írnék, ami túljutott az elmém kritikus kapuján. Mert azok a momentumok eljutottak a szívemig. És az akkor már egy találkozás volt. Nem is. Inkább így: Találkozás. És akkor már megérezte. Mindenkinek, akivel megtörtént. A többi meg nem számít.

Az egyik ilyen pillanat a kolozsvári „seniorok”, azaz az „idősebb” egyletesek előadásán történt meg. Egy kétszemélyes darabról van szó (*A próféta*), ahol minden a színészeken múlt – állt vagy bukott. Itt, kérem szépen, nem lehet megúszni a dolgokat rendezői fogásokkal. Persze szó sem volt megúszásról. Ahhoz képest, hogy mekkora falat volt ez nekik, mélyre ástak. Valószínűleg ezért kerültem én a magasba. Akár a mérleghinta. Az előadás a fiú szereplő tekintetével kezdődött és végződött. Egy tekintet, melyen látszanak az áthaladó gondolatok, illetve egy, ami beszél. Mindkettő eljutott hozzám. Átjutott a falaimon. És nem csak azért, mert az első sorban ültem. Hanem azért, mert ha „ott fenn” megtörténik, akkor „itt lenn” is. Szép volt.

A székelykeresztúri egyletesek előadása sem volt semmi. Nagyon aktuális és testhezálló történet volt az övék. Janne Teller *Semmi* című regényének színpadi adaptációját láthattuk tőlük. Nyilvánvalóan erős színpadi képek társultak egy erős történethez. De ez még önmagában nem képes kiütni a biztosítékot. Legalábbis nekem nem elég. Fontos, hogy a játékosok (és az sem mindegy, hogy nem professzionális színészekről beszélünk) ne maradjanak alul ebben az „erőtérben”. Egyik legpontosabb mérőeszközöm, a szőr a hátamon, azt bizonyította számomra, hogy nem maradtak alul. Jelen voltak és „erősek” voltak. Nyilván belső

erőről beszélek. Arról, amire nem lehet a konditeremben szert tenni. Csak van. Vagy nincs. Nem tudom, hogy tanulható-e.

Még mesélhetnék szépségről. Mert még volt ott bőven. Mély egymás szemébe nézések, sétáló fekete és fehér ernyők, egymásra figyelés és csapatmunka, még akkor is, ha leszakad a kar a zöld háló alatt, humor, mert azt nagyon nehéz jól „csinálni”... És ez még csak a színpad és a nézőtér környéke. Mi van a többi helyszínnel? Ott már bizony az élet írta az adaptációkat, a történeteket. Élesben játszódtak a helyzetek, próbára nem volt lehetőség. És ott már a műélvezők is színészekké váltak. És mindenki a saját maga bírálóbiztosja volt. Biztos, hogy azok lettek a legjobb előadások. És lehet persze a hatodik sorból nézni azokat is. De megéri-e?

Kedves jövődöbéli színjátszós, végezetül hadd intézzek pár szót Hozzád. Voltam én már Színjátszón

műélvező is, „színész” is, szervező is, zsűri is, műhelymunkás is. Tudom, hogy mekkora érzés az, hogy van egy csapat, amihez tartozol. Jó dolog, és nem is nehéz csak úgy odarittyenteni egy előadást a színpadra, s „oszt lesz valahogy”. De akkor már miért nem lehetne megpróbálni jól csinálni? Mert... miért ne? És mert megéri. Aki már tapasztalt ilyent, az tudja, hogy így éri csak meg igazán. Így lesz teljes a kép. Mert ugye, színjátszózni, meg egyletezni, meg élni is csak így, csak teljesen érdemes. Az első sorból.

	Az idézet első része	Örökségen megegyező	Durván taszít	Estefe!e!	Autópálya	Szabályos zárt görbe	Mókus	Dánia sportjele	Az idézet befejező része					
Kiemelkedő dolgokat cselekvő										 <p>A nagyajtai templomban (épült a 13–14. században) olvasható: <i>„A mi hatalmas nagy atyánk csak egy jó, s kegyes isten, nem született, mert ő nagy, s mindeneken felülálló, az eget, a napot, a holdat és a csillagok ezreit, termékeny földünket, s hullámzó tengernek vizét, végül az égre tekintő embert ő teremté meg, ő az egyetlen isten és felfoghatatlan teremtő, ...”</i> (folytatás a rejtvényben).</p>				
Udvarhelyi alapítvány														
A panasz szava				A két ..., Jókai-mű Személyes névmás										
United States, röviden			Strázsa		A tárgy ragja		Spanyol autójel							
Csontos, sovány			A légkör rétege		Kőbe vés		Szamara híres							
Van ilyen szó is, élet is				Hajigál			Ablakban van!			Idegen eredetű férfinév	Ciceró fizetett vele	Északi szarvasfaj	Szaporodási forma	Karácsony Benő regénye
Csúnya				A Don szélei!										
Beke György szülőfaluja						Természetes festőanyag								
Sürgetés					Az első emberpár ... Gardner, színész									
				Kozák tiszt							24 óra			
				Tenisz-szövetség, röviden							Bizmut vegyjele			
Kálium vegyjele		Idegesít						Ütős hangszer				Görög betű		
		Vegyipari anyag						Lendület				Megtalál valamit		
Kőolaj, rég						Vasút					Vajféle			
						Féltucat esztendő (két szó)					Klub egyede			
... nevében, Petőfi-vers					Véd a kapus						Kerti szerszám			
					Méter						Lelkész			
Királyi, röviden				Megszólítás					Az egyik szülő				Liter	
				Boróka-pálinka					Etele, becézve				Mátka	
Gumicső					Tonna, röviden		Nem tud tovább menni							
					Magad		Nedv							
Szív közepe!			Dönt a bíró					A múlt idő jele		Szerb aprópénz				
			Tesla, röviden					Belga autójel		Newton, röviden				
											Ének, nóta			

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

Kiadja a Magyar Unitárius Egyház, Kolozsvár
 Alapítási év: 1888. Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség: Demeter Sándor Lóránd főszerkesztő, Bálint Róbert Zoltán szerkesztő, Márkó László médiareferens

Munkatársak: Asztalos Klára (Nők Világa), Czire Alpár (fotó), Gergely Noémi (ifjúsági oldal), Szombatfalvi József (honlap).
 Tördelés: Virág Péter. Olvasószerkesztő: Kürti Miklós
 Készült a kolozsvári Gloria Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme: 400105 Cluj, B-dul 21 Decembrie
 1989 nr. 9. tel./fax: (0)264-593236/(0)264-595927
 kozlony@unitarius.org

A lapszám megjeleníthető: kozlony.unitarius.org

Lapterjesztés és adminisztráció: **Szabó Zoltán**. A lapok kiszállításával kapcsolatos felvilágosítás: **Verbum Egyesület, Simon Ferenc**, tel.: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe érkezésének határideje: a tárgyhó előtti hónap 20-a. Kéziratokat nem őrünk meg, és nem küldünk vissza. Közlésre szánt fényképeket kérésre visszaküldünk. A lapban közölt írások nem tükrözik feltétlenül a szerkesztőség nézeteit.

ISSN 1220-8418

„Élő Isten, egybegyűltünk, / Te előtted megjelentünk...”

2014. augusztus 16-án került sor a II. Tordai-hasadéki Unitárius Találkozóra. A Tordai-hasadék magyarpeterdi oldalán megszervezett rendezvényen közel ezren vettek részt a kolozs-tordai egyház-kör gyülekezeteiből – Matók Dóra felvételei

Ferenczi Mária Magdolna agrármérnök (Sepsiszentgyörgy), **Gál Zoltán** lelkész (Gagy), **Györffy Orsolya** óvónő (Kolozsvár), **Jobbágy Júlia** teológiai hallgató (Kövend-Kolozsvár), **Kisgyörgyné Barla Júlia** ny. magyartanár (Marosvásárhely), **Lőrinczi Károly** ny. lelkész (Aranyosrákos), **Lőrinczi Lajos** lelkész-esperes (Csehétfalva), **Matka Imre** (Doki) egyetemi hallgató (Segesvár-Kolozsvár), **Mátyás E. Zita** magyartanár (Medgyes), **Mezei Csaba** lelkész (Kolozsvár), **Nagy Adél** lelkész (Recsenyéd), **Nagy Henrietta** teológiai hallgató (Székelykeresztúr-Kolozsvár), **Pál János** lelkész (Homoródszentmárton), **Péterfi Enikő** (Kolozsvár), **Rácz Norbert** lelkész (Kolozsvár), **Szabó László** lelkész, előadó-tanácsos (Szind-Kolozsvár), **Székely Kinga Réka** lelkész, hitéletfejlesztési és missziói előadó-tanácsos (Homoródszentpéter), **Tollas Vanda** bábszínész (Marosvásárhely), **Vida Rozália** lelkész, lelkigondozó (Alsóboldogfalva)